

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: <<Πιλοτική αξιολόγηση της γλωσσικής κατανόησης και παραγωγής σε ελληνόπουλα, ηλικίας 1;6-2;6 χρονών, χρησιμοποιώντας το PLS-4>>.

TITLE: <<Pilot assessment of language comprehension and expression to greek children, aged 1;6-2;6 years old, using the PLS-4>>.

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΚΟΡΦΙΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, Α.Μ: 980
ΠΡΑΝΤΑΛΟΥ ΜΑΡΙΑΕΝΑ, Α.Μ: 1005**

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΡΟΝΙΚΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	σελ.4
II.	ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	σελ.5
III.	ABSTRACT.....	σελ.6
IV.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.7
	1.1. Γλώσσα και Επικοινωνία.....	σελ.7
	1.2. Οι Διαστάσεις της Γλώσσας.....	σελ.7
	1.3. Σκοπός της Παρούσας Έρευνας.....	σελ.9
	1.4. Γλωσσική Ανάπτυξη-Στάδια στις Ηλικίες από 1;6 έως 2;6 Χρονών.....	σελ.9
	1.4.1. Φυσιολογικά Γλωσσικά Στάδια Παιδιών Ηλικίας από 1;0 έως 1;11 Χρονών.....	σελ.9
	1.4.2. Φυσιολογικά Γλωσσικά Στάδια Παιδιών Ηλικίας από 2;0 έως 3;0 Χρονών.....	σελ.10
V.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: PLS-4 (PRESCHOOL LANGUAGE SCALE-FOURTH EDITION).....	σελ.11
	2.1. Περιγραφή του PLS-4.....	σελ.11
	2.2. Συμπληρωματικές Αξιολογήσεις του PLS-4.....	σελ.11
	2.3. Προηγούμενες Εκδόσεις του PLS-4.....	σελ.11
	2.4. Αναθεώρηση του PLS-3.....	σελ.12
	2.5. Υλικά του PLS-4.....	σελ.12
	2.6. Στοιχεία Εγκυρότητας και Αξιοπιστίας του PLS-4.....	σελ.12
VI.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	σελ.14
	3.1. Προσαρμογή του Τεστ στα Ελληνικά.....	σελ.14
	3.2. Δείγμα.....	σελ.14
	3.3. Διαδικασία Διεξαγωγής της Έρευνας.....	σελ.16
	3.4. Χορήγηση του Τεστ και του Ερωτηματολογίου Γονέων.....	σελ.17
	3.5. Υλικό.....	σελ.17
	3.6. Μέθοδος Βαθμολόγησης.....	σελ.18
VII.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	σελ.19
	4.1. Ανάλυση Δεδομένων.....	σελ.19
	4.2. Στατιστικά Μέτρα ανά Ηλικία.....	σελ.20
	4.3. Σύγκριση Βαθμολογιών με το T-TEST.....	σελ.21
	4.3.1. Ακουστική Κατανόηση.....	σελ.21
	4.3.2. Εκφραστική Επικοινωνία.....	σελ.22
	4.3.3. Σύνολο.....	σελ.22
	4.4. Στατιστικά Μέτρα ανά Φύλο.....	σελ.23
	4.5. Σύγκριση Βαθμολογιών με το T-TEST.....	σελ.24
	4.5.1. Ακουστική Κατανόηση.....	σελ.24
	4.5.2. Εκφραστική Επικοινωνία.....	σελ.25
	4.5.3. Σύνολο.....	σελ.25
	4.6. Στατιστικά Μέτρα ανά Φύλο και Ηλικία.....	σελ.26
	4.7. Διακύμανση της Επίδοσης των Παιδιών σε Σχέση με το Φύλο.....	σελ.28
	4.8. Σύγκριση Όλων των Ηλικιών.....	σελ.29
	4.9. Σύγκριση Ελληνικών και Αγγλικών Δεδομένων.....	σελ.32
	4.10. Συχνότητα Λαθών των Υποκειμένων της Έρευνας.....	σελ.34
	4.11. Γλωσσικές Ικανότητες των Υποκειμένων της Έρευνας.....	σελ.38
VIII.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	σελ.47

5.1. Συμπεράσματα/Συστάσεις.....σελ.50	
ΙΧ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.51	
Χ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....σελ.52	
Παράρτημα 1.....σελ.53	
Παράρτημα 2.....σελ.54	
Παράρτημα 3.....σελ.55	
Παράρτημα 4.....σελ.56	

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σε κάθε μας βήμα για κάθε μας καινούργιο στόχο, υπάρχουν άνθρωποι που μας βοηθούν, μας καθοδηγούν, μας συμβουλεύουν, μας στηρίζουν, μας υπομένουν, μας αγαπούν. Σε αυτούς λοιπόν τους ανθρώπους, οφείλουμε τουλάχιστον ένα ευχαριστώ. Η πτυχιακή αυτή εργασία, αποτελεί το τελευταίο κομμάτι για την αρχή ενός νέου στόχου.

Για την εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας, θα θέλαμε να εκφράσουμε θερμές ευχαριστίες στην επόπτρια καθηγήτρια μας Ελευθερία Γερονίκου για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση της.

Ευχαριστούμε επίσης, όλους τους γονείς, που επέτρεψαν την συμμετοχή των παιδιών τους στην έρευνα μας και για το πολύτιμο χρόνο που μας δέθεσαν.

Ακόμη, την Διευθύντρια και τις βρεφονηπιοκόμους του Δημοτικού Βρεφονηπιακού Σταθμού «Γεώργιος Παπαδάκης» Περιστερίου, για την συνεργασία και την προθυμία τους να μας βοηθήσουν.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην πολύ καλή μας φίλη Καρβέλη Έφη, για την βοήθεια της στην μετάφραση του Ερωτηματολογίου Γονέων και σε κάποιες δοκιμασίες του τεστ. Τέλος, στους αγαπημένους μας γονείς, για την απεριόριστη στήριξη, υπομονή και αγάπη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Preschool Language Scale-4 UK (PLS-4), δημιουργήθηκε στη Βρετανία. Αποτελεί ένα διαγνωστικό εργαλείο, που αξιολογεί τις γλωσσικές ικανότητες παιδιών ηλικίας από 0;0 έως 6;5 χρονών, με σκοπό τον εντοπισμό αυτών, που εμφανίζουν γλωσσική διαταραχή ή καθυστέρηση. Χωρίζεται σε δυο υποκλίμακες, αυτήν της Ακουστικής Κατανόησης και αυτήν της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας, είναι η πιλοτική αξιολόγηση της γλωσσικής κατανόησης και παραγωγής σε ελληνόπουλα, ηλικίας 1;6 έως 2;6 χρονών, χρησιμοποιώντας το PLS-4. Η συγκεκριμένη εργασία, αποτελεί μια προσπάθεια προσαρμογής του συγκεκριμένου τεστ, για τις προαναφερθείσες ηλικίες, στα ελληνικά δεδομένα. Στην έρευνα που διεξήχθη συμμετείχαν συνολικά τριάντα παιδιά, εκ των οποίων τα δεκαέξι ανήκαν στο ηλικιακό εύρος 1;6 έως 1;11 χρονών και τα υπόλοιπα δεκατέσσερα στο ηλικιακό εύρος 2;0 έως 2;6 χρονών. Από τον συνολικό αριθμό των παιδιών, τα είκοσι ένα ήταν παιδιά από τον κοινωνικό και οικογενειακό κύκλο των εξεταστών και τα υπόλοιπα εννέα παρακολουθούσαν δημοτικό βρεφονηπιακό σταθμό, όπου και έλαβε χώρα η διαδικασία αξιολόγησης. Στους γονείς αυτών των εννέα παιδιών χορηγήθηκε το Ερωτηματολόγιο Γονέων, το οποίο αποτελεί μία από τις τρεις συμπληρωματικές αξιολογήσεις που περιλαμβάνει το PLS-4. Η χορήγηση του τεστ, έγινε βάσει των οδηγιών του πρωτοκόλλου, χωρίς να υφίστανται εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις. Από τα αποτελέσματα προέκυψε, ότι η ηλικία επηρεάζει την επίδοση των παιδιών, τόσο στο κομμάτι της Ακουστικής Κατανόησης και της Εκφραστικής Επικοινωνίας, όσο και στο σύνολο αυτών των δύο. Αντιθέτως, προέκυψε ότι το φύλο δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στο τομέα της Ακουστικής Κατανόησης, όμως επηρεάζει την επίδοσή τους στην Εκφραστική Επικοινωνία. Έτσι προκύπτει, ότι το σύνολο Ακουστικής Κατανόησης και Εκφραστικής Επικοινωνίας επηρεάζεται από το φύλο. Στην παρούσα πτυχιακή, αναφέρονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών, ηλικίας από 1;6 έως 1;11 και 2;0 έως 2;6 χρονών, όπως αυτές πρόεκυψαν από το τεστ. Επίσης, επιχειρήθηκε η ταύτιση των ικανοτήτων αυτών με τα φυσιολογικά γλωσσικά στάδια, των ηλικιών 1;0 έως 1;11 χρονών και 2;0 έως 3;0 χρονών αντίστοιχα. Περαιτέρω έρευνες και αλλαγές, κρίνονται απαραίτητες, προκειμένου να καταστεί εφικτή η στάθμιση του PLS-4, για τον ελληνικό πληθυσμό.

ABSTRACT

The Preschool Language Scale-4 UK (PLS-4) was created in Britain. It is a diagnostic tool that assesses the language skills of children from 0;0 to 6;5 years old, in order to detect those who present language disorder or delay. It is divided into two subscales: that of Auditory Comprehension and that of Expressive Communication. The aim of the present thesis is the pilot assessment of language comprehension and expression to Greek children, aged 1;6 to 2;6 years old, using PLS-4. This study is an effort of adjustment of this test in Greek data, for the above ages. In the study participated thirty children, sixteen of them were from 1;6 to 1;11 years old and the other fourteen were from 2;0 to 2;6 years old. From the children's total number, twenty-one of them were children from the examiners' social or familial circle and the other nine attended municipal day nursery, where the assessment took place. A Parents Questionnaire was administered to the parents of the nine children, which is one of the three complementary assessments included in the PLS-4. The test administration was based on the protocol's instructions without exceptions or divergences. From the results that came up, it was found that age affects the children's performance, both in Auditory Comprehension and in Expressive Communication, as well as in their total. On the contrary, it came up that sex does not affect the children's performance in Auditory Comprehension; however, it affects their performances in Expressive Communication. Hence, it comes up that the total of Auditory Comprehension and Expressive Communication is affected by sex. The present study is referred to the children's language skills, from the age of 1;6 to 1;11 and 2;0 to 2;6, as they came up from the test. Furthermore, it was attempted the correlation of those skills with the normal language stages for the ages 1;0 to 1;11 and 2;0 to 3;0 respectively. Further studies and changes are necessary, in order to be accomplishable for the Greek population a standardization of the PLS-4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γλώσσα και Επικοινωνία

Εδώ και εκατομμύρια χρόνια, από την στιγμή της γέννησης του, ο άνθρωπος, αισθάνθηκε την ανάγκη να ανακαλύψει ή να αναπτύξει κώδικες, που θα του επέτρεπαν να γίνει κατανοητός και να επικοινωνήσει με υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας που ζούσε. *Επικοινωνία* είναι η συμβολική συνδιαλλαγή, ανάμεσα σε νοήμονα όντα και μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορα μέσα (Κατή, 2002).

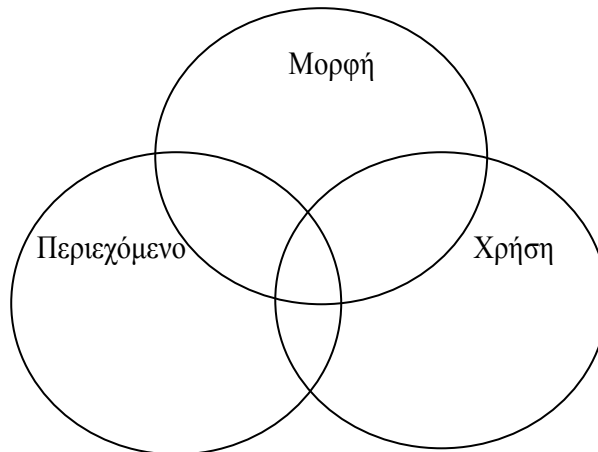
Κατά τον Κοντάκο (2008), με την ευρεία έννοια του όρου, ως επικοινωνία ορίζεται η διαδικασία ανταλλαγής μηνυμάτων και μετάδοσης σημασιών, μεταξύ ατόμων και ομάδων. Η επικοινωνία διακρίνεται σε λεκτική και μη λεκτική. Η λεκτική επικοινωνία, αφορά σε όλα τα μηνύματα που χρησιμοποιούν την λεκτική οδό, για να μεταδοθούν. Η μη λεκτική επικοινωνία, ορίζεται ως μια διαδικασία, κατά την οποία η μετάδοση των μηνυμάτων, επιτυγχάνεται χωρίς την χρήση λόγου/ομιλίας. Κατά τον Βρεττό (2003), αποτελεί την έκφραση των συναισθημάτων, των ιδεών και γενικότερα του συναισθηματικού κόσμου του ανθρώπου, μέσω του σώματος (Φραγγεδάκη, 2009). Η βλεμματική επαφή, οι κινήσεις των χεριών, οι εκφράσεις του προσώπου και οι στάσεις του σώματος αποτελούν εκφάνσεις της μη λεκτικής επικοινωνίας (Καμπανάρου, 2007).

Σύμφωνα με τον Saussure (1916), η γλώσσα αποτελεί ένα σύστημα συμβόλων και σημείων, το οποίο μεταβάλλεται με το πέρασμα του χρόνου και μέσω αυτού, επιτυγχάνεται η επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη μιας γλωσσικής κοινότητας. Ο Saussure ήταν αυτός που διαχώρισε την γλώσσα, σε λόγο και σε ομιλία. Ο *Λόγος* είναι ένα κοινό γλωσσικό σύστημα, που χρησιμοποιούν τα μέλη μιας κοινότητας, προκειμένου να επικοινωνήσουν. Αποτελείται από αυθαίρετα σύμβολα και συνδυασμούς αυτών και χαρακτηρίζεται από συνοχή και σταθερότητα. Η *Ομιλία* είναι η χρήση αυτού του γλωσσικού συστήματος, από κάθε άτομο μιας κοινωνίας, στην οποία ανήκει γλωσσολογικά (Φιλιππάκη-Warburton, 1992· Κατή, 2002).

1.2. Οι Διαστάσεις της Γλώσσας

Σύμφωνα με τους Bloom και Lahey (1978), το γλωσσικό σύστημα διακρίνεται σε τρία επίπεδα, βάσει των οποίων επεξηγείται ο πολυσύνθετος τρόπος με τον οποίο λειτουργεί η γλώσσα. Τα επίπεδα αυτά είναι: το γλωσσικό περιεχόμενο, η γλωσσική χρήση και η γλωσσική μορφή (Νικολόπουλος, 2008).

Το περιεχόμενο της γλώσσας σχετίζεται με την σημασιολογία, η οποία αφορά στην γνώση του ατόμου για την σημασία των λέξεων και των προτάσεων. Η γλωσσική χρήση, αφορά στην πραγματολογία και δηλώνει τον λόγο, για τον οποίο το άτομο μιλά και ακούει τους συνομιλητές του. Πρόκειται, για ένα σύνολο συμβατικών κανόνων, οι οποίοι υπαγορεύουν τον τρόπο συμπεριφοράς του ατόμου ανάλογα με το επικοινωνιακό περιβάλλον. Όσον αφορά στην γλωσσική μορφή, διακρίνεται στην *μορφολογία* που υποδηλώνει την εσωτερική δομή της λέξης, την *φωνολογία*, η οποία σχετίζεται με την οργάνωση των γλωσσικών ήχων σε μια γλώσσα και το *συντακτικό*, τον τρόπο δηλαδή που οι λέξεις συνδυάζονται μέσα στην πρόταση. Πρέπει να σημειωθεί, ότι οι παραπάνω διαστάσεις της γλώσσας δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ενσωματώνονται η μια μέσα στην άλλη, αλληλοεπιδρώντας έτσι με τον τρόπο αυτό μεταξύ τους (Νικολόπουλος, 2008).

Σχήμα 1: Διαγραμματική αναπαράσταση της αλληλεπίδρασης των τριών διαστάσεων της γλώσσας, κατά Bloom και Lacey (1978).

Διαταραχή σε οποιαδήποτε από αυτές τις τρεις παραμέτρους της γλώσσας, έχει σαν αποτέλεσμα, να επηρεαστούν οι γλωσσικές ικανότητες του ατόμου και κατά συνεπεία και η μετάδοση του γλωσσικού μηνύματος, καθιστώντας την επικοινωνιακή διαδικασία δύσκολη ή ανεπαρκή. Ποικίλες είναι οι διαταραχές που εμφανίζουν δυσκολίες στην επικοινωνία, οφειλόμενες σε κάποια γλωσσική διαταραχή.

Επί παραδείγματι, κατά την Bishop (1979), στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, επηρεάζονται ιδιαίτερα οι τομείς της σύνταξης και της μορφολογίας, παρόλο που δεν υφίσταται κάποια νευρολογική, ψυχολογική, κινητική διαταραχή ή άλλες διαταραχές, που να αιτιολογούν την διαταραχή του λόγου (Μαρίνης, 2008). Επίσης, τα παιδιά με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή παρουσιάζουν έντονες δυσκολίες σχετικά με χρήση της γλώσσας. Δυσκολεύονται ή πολλές φορές αδυνατούν στο να λάβουν ή να μοιραστούν πληροφορίες σχετικά με ιδέες, σκέψεις, συναισθήματα (Βογινδρούκας & Sherratt, 2008).

Σε διαταραχές όπως οι παραπάνω, αλλά και σε πληθώρα άλλες, υπάρχει ένα διαταραγμένο γλωσσικό σύστημα, το οποίο εμφανίζει διαφόρων ειδών ελλείμματα, που ποικίλουν και διαφοροποιούνται, ανάλογα με τον τύπο και την σοβαρότητα της διαταραχής. Τα ελλείμματα αυτά μπορεί να υφίσταται είτε σε επίπεδο κατανόησης, είτε σε επίπεδο παράγωγης, είτε και στα δύο.

Για την αξιολόγηση των δύο αυτών επιπέδων, κατανόησης και έκφρασης, έχουν αναπτυχτεί διάφορα αξιόπιστα και σταθμισμένα διαγνωστικά εργαλεία σε χώρες του εξωτερικού, εκ των οποίων μερικά έχουν μεταφραστεί αλλά δεν έχουν σταθμιστεί και προσαρμοστεί στα ελληνικά δεδομένα. Ένα από αυτά είναι το Peabody Picture Vocabulary Test III (Dunn & Dunn, 1997), το οποίο είναι διεθνώς γνωστό και ως τεστ λεξιλογίου αντίληψης και περιλαμβάνει τις ηλικίες από 2;6 χρονών έως και ενήλικες. Ένα ακόμα μεταφρασμένο στα ελληνικά τεστ, είναι το Clinical Evaluation of Language Function (CELF: Semmes, Wig & Secord, 2001), το οποίο εξετάζει την κατανόηση και την παραγωγή σε επίπεδο σημασιολογίας, σύνταξης, φωνολογίας και μνήμης στις ηλικίες 6;0 έως 21;11 χρονών. Επίσης, το Illinois Test of Psycholinguistic Abilities (ITPA-3: Hummel, Mather & Roberts, 2001), αξιολογεί την εκφραστική επικοινωνία σε επίπεδο λεξιλογίου, γραμματικής, γραφής, φωνολογίας και μορφολογίας, σε παιδιά ηλικίας 5;0 έως 12;11 χρονών (Καμπανάρου, 2007).

Υπάρχουν όμως και ορισμένα αξιολογητικά τεστ, τα οποία έχουν σταθμιστεί για την ελληνική γλώσσα, όπως είναι το ΜΕΤΑΦΩΝ τεστ, το οποίο εξετάζει την φωνολογική ενημερότητα παιδιών, ηλικιακού εύρους 3;0 έως 7;0 ετών. Το Αθηνά τεστ για τις ηλικίες 5;0 έως 10;0 ετών, το οποίο αποτελείται από δεκαπέντε διαγνωστικές δοκιμασίες, για τον εντοπισμό παιδιών που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες. Επιπλέον, η Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, που αξιολογεί την άρθρωση και την φωνολογία (Καμπανάρου, 2007).

Όπως καταλαβαίνει κάνεις διαβάζοντας τα παραπάνω, απαραίτητη κρίνεται η στάθμιση περαιτέρω διαγνωστικών εργαλείων, που θα εξετάζουν τους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης και της Εκφραστικής Επικοινωνίας, για την ελληνική γλώσσα.

1.3. Σκοπός της Παρούσας Έρευνας

Σκοπό της παρούσας έρευνας, αποτελεί η πιλοτική αξιολόγηση της γλωσσικής κατανόησης και παραγωγής των ελληνόπουλων, ηλικίας 1;6 έως 2;6 χρονών, χρησιμοποιώντας το PLS-4 (Preschool Language Scale-4) των Zimmerman, Steiner και Pond. Η προσαρμογή του στη ελληνική γλώσσα και η διαπίστωση της καταλληλότητας του αποτελεί επιπλέον σκοπό της παρούσας έρευνας, με μακροπρόθεσμο στόχο οι Έλληνες ειδικοί να αποκτήσουν ένα έγκυρο και αξιόπιστο διαγνωστικό εργαλείο, για την αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων παιδιών βρεφικής και προσχολικής ηλικίας.

Το PLS-4 έχει μεταφραστεί στην ελληνική γλώσσα και έχει εφαρμοστεί στα πλαίσια άλλων πτυχιακών εργασιών στις ηλικίες από 2;6 έως 3;5 χρονών, (Ρηγοπούλου & Ρούβαλη, 2011), από 3;6 έως 4;5 χρονών, (Στραβολαΐμου & Τσοκανά, 2010) και από 4;6 έως 5;11 χρονών, (Παγάνη, Καρανάου, & Παπασπύρου, 2010).

1.4. Γλωσσική Ανάπτυξη-Στάδια στις Ηλικίες από 1;6 έως 2;6 Χρονών

Είναι αποδεδειγμένο πως ένα παιδί με φυσιολογική ανάπτυξη, μέχρι τα τέσσερα πρώτα περίπου χρόνια της ζωής του, κατορθώνει να κατακτήσει όλες τις βασικές δομές της μητρικής ή της γλώσσας που ομιλείται, στην κοινωνία στην οποία ζει και αναπτύσσεται. Σε αυτό το πολύ μικρό χρονικό διάστημα, το παιδί αποκτά την ικανότητα να αντιλαμβάνεται τον λόγο των άλλων ανθρώπων, αλλά και το ίδιο γίνεται κατανοητό από αυτούς (Παρασκευόπουλος, 1985). Η κατάκτηση αυτή γίνεται με σταδιακό τρόπο, ακολουθώντας παρόμοια στάδια, ανεξάρτητα από τη γλώσσα την οποία τα παιδιά κατακτούν (Μαρίνης, 2008).

Στο κεφαλαίο αυτό, παρατίθενται τα φυσιολογικά στάδια γλωσσικής ανάπτυξης που ακολουθούν τα παιδιά των ηλικιών που εξετάζει η παρούσα εργασία.

1.4.1. Φυσιολογικά Γλωσσικά Στάδια Παιδιών Ηλικίας από 1;0 έως 1;11 Χρονών

Τα παιδιά ηλικίας από 1;0 έως 1;11 χρονών γυρίζουν όταν κάποιος τους καλεί με το όνομα τους, κοιτάζουν αυτόν που τους μιλάει, απολαμβάνουν να ακούν ιστορίες, προβλέπουν σε κάποιες καταστάσεις τι θα συμβεί μετά, ακολουθούν απλές εντολές και ανταποκρίνονται στο όχι. Όσο προχωράει η γλωσσική τους εξέλιξη, είναι σε θέση να αναγνωρίζουν καθημερινά αντικείμενα όταν αυτά ονομάζονται, εκτελούν εντολές δύο βημάτων, αναγνωρίζουν κάποια μέρη του σώματος και το αντιληπτικό τους λεξιλόγιο περιλαμβάνει τριακόσιες ή και περισσότερες λέξεις (Παρασκευόπουλος, 1985·McAffee & Shipley, 2009). Τέλος, μπορούν να αναγνωρίσουν εικόνες καθημερινών αντικειμένων όταν αυτά ονομάζονται (Mecham,1971). Όσον αφορά στο εκφραστικό κομμάτι, τα πολύ μικρά παιδιά βαβίζουν με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες και χρησιμοποιούν παράλληλα χειρονομίες με φώνηση. Τα αρχικά και σχεδόν όλα τα τελικά σύμφωνα των λέξεων παραλείπονται και είναι σε θέση να κατονομάσουν κάποια οικεία αντικείμενα. Η ομιλία τους συνήθως είναι ακατάληπτη, ενώ το εκφραστικό τους λεξιλόγιο περιλαμβάνει από τρεις έως είκοσι ή και περισσότερες λέξεις (McAffee & Shipley, 2009). Κατά τους Dore, Franklin, Miller, Ramer (1976) και Owens (2001), πριν τα παιδιά αρχίσουν να παράγουν φράσεις δύο λέξεων, περνούν ένα μεταβατικό στάδιο, όπου κάποιες φορές παράγουν μόνο μία λέξη και άλλες φορές φράσεις μίας λέξης και μίας συλλαβής (Μαρίνης, 2008). Έπειτα, παράγουν φράσεις δύο λέξεων, αρχίζουν να συνδυάζουν ουσιαστικά και ρήματα ενώ δεν παρατηρείται η χρήση προθέσεων και άρθρων. Μεγαλώνοντας, χρησιμοποιούν λέξεις με περισσότερη ευχέρεια από ότι ασυνάρτητο λόγο, το εκφραστικό τους λεξιλόγιο κυμαίνεται από πενήντα με εκατό ή περισσότερες λέξεις και εμφανίζεται η χρήση προσωπικών αντωνυμιών, όπως "εγώ", "εσύ", "μου", "εμένα". Επιπλέον, χρησιμοποιούν τον κατάλληλο επιτονισμό όταν κάνουν ερωτήσεις, γίνονται καταληπτά από άλλους σε ποσοστό 25-50% και απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τι" (McAffee & Shipley, 2009).

1.4.2. Φυσιολογικά Γλωσσικά Στάδια Παιδιών Ηλικίας από 2;0 έως 3;0 Χρονών

Τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 3;0 χρονών, καταλαβαίνουν τις ποσοτικές έννοιες "ένα" και "όλα" (McAfee & Shipley, 2009). Δείχνουν αντικείμενα ή εικόνες που απεικονίζουν ουσιαστικά και ρήματα σε βιβλία όταν τους κατονομάζονται, δείχνουν τα μέρη του σώματος, μοιράζονται παιχνίδια ή αντικείμενα με άλλους και ακολουθούν τη σειρά όταν συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα με κάποιον άλλο (Mecham,1971). Επίσης, εκτελούν εντολές δύο βημάτων, απολαμβάνουν να ακούν σύντομες ιστορίες, τραγούδια και ομοιοκαταληξίες, κατανοούν τις ερωτηματικές λέξεις "γιατί", "ποιος", "ποιου" και "πόσα είναι". Στη συνέχεια της γλωσσικής τους εξέλιξης, έχουν αντιληπτικό λεξιλόγιο πεντακοσίων με εννιακοσίων λέξεων, κατανοούν σύνθετες εντολές και είναι ικανά να καταλάβουν περισσότερα πράγματα τα οποία λέγονται για εκείνα (McAfee & Shipley, 2009). Η ομιλία τους είναι καταληπτή στο 50-75%, ενώ όσο προχωράνε προς την ηλικία των 3;0 χρονών γίνονται περισσότερο κατανοητά από τους άλλους (Mecham,1971·McAfee & Shipley, 2009). Απαντάνε σε απλές ερωτήσεις, εκφράζουν την ανάγκη να πάνε τουαλέτα, ζητούν αντικείμενα ονομάζοντας τα και ανταποκρίνονται σε ερωτήσεις κλειστού τύπου με "ναι" ή "όχι" (McAfee & Shipley, 2009). Κατονομάζουν καθημερινά αντικείμενα, χρησιμοποιούν ερωτηματικές προτάσεις με δύο λέξεις και παράγουν φράσεις τριών έως τεσσάρων λέξεων χρησιμοποιώντας κυρίως ρήματα, επίθετα και ουσιαστικά (Μαρίνης, 2008 · McAfee & Shipley, 2009). Επιπλέον, χρησιμοποιούν μερικές προθέσεις, άρθρα, ρήματα στον ενεστώτα, ομαλούς πληθυντικούς ονομάτων, αόριστους ανώμαλων ρημάτων και άρνηση με χρήση του "δεν" και του "μην". Χρησιμοποιούν μερικά ρήματα αορίστου χρόνου, αντωνυμίες, μορφήματα και προστακτική (McAfee & Shipley, 2009). Σε αυτό το στάδιο, τα παιδιά αρχίζουν να χρησιμοποιούν καταλήξεις αριθμού στα ουσιαστικά και καταλήξεις προσώπου στα ρήματα (Μαρίνης, 2008). Μεγαλώνοντας, αρχίζουν να χρησιμοποιούν αφηρημένες λέξεις και ποικίλες μορφές ερωτήσεων. Ορισμένες φορές, όταν συναντούν δυσκολίες στην ομιλία συνεχίζουν τη χρήση ηχολαλίας, ενώ δεν είναι σε θέση να διατηρήσουν το θέμα σε μια συνομιλία (Berman, 1986 · McAfee & Shipley, 2009). Το εκφραστικό τους λεξιλόγιο τη περίοδο αυτή, βρίσκεται σε ταχεία ανάπτυξη και αποτελείται από πενήντα έως διακόσιες πενήντα ή και περισσότερες λέξεις. Κάνουν πολλά γραμματικά λάθη, επαναλαμβάνουν με ευχέρεια προτάσεις, χρησιμοποιούν σωστά τα φωνήεντα, παράγουν περίπου είκοσι επτά φωνήματα, δεν παραλείπουν τα αρχικά σύμφωνα των λέξεων, ενώ παραλείπουν τα μεσαία. Μιλούν με δυνατή φωνή και αυξάνουν το ύψος της φωνής τους, ανάλογα με το συγκεκριμένο (McAfee & Shipley, 2009). Τέλος ονομάζουν ένα ή το πολύ δύο χρώματα (Mecham,1971).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

PLS-4 (PRESCHOOL LANGUAGE SCALE-FOURTH EDITION)

2.1. Περιγραφή του PLS-4

Το PLS-4 UK (Preschool Language Scale-fourth edition) δημιουργήθηκε στη Βρετανία και αποτελεί ένα διαγνωστικό εργαλείο, το οποίο αξιολογεί τις γλωσσικές ικανότητες βρεφών, νηπίων και παιδιών προσχολικής ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, το ηλικιακό εύρος που καλύπτει αφορά στις ηλικίες από 0;0 μηνών έως 6;5 χρονών. Σκοπός του είναι να εντοπίσει παιδιά που παρουσιάζουν γλωσσική διαταραχή ή καθυστέρηση. Μπορεί να χορηγηθεί από λογοθεραπευτές και ψυχολόγους. Αποτελεί την αναθεωρημένη έκδοση του PLS-3 (Preschool Language Scale-third edition).

Το PLS-4 αποτελείται από δύο βασικές υποκλίμακες: αυτήν της Ακουστικής Κατανόησης και αυτήν της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Και στις δύο υποκλίμακες οι δοκιμασίες χωρίζονται ανά ηλικιακά εξάμηνα.

Η υποκλίμακα της Ακουστικής κατανόησης αποτελείται συνολικά από εξήντα δυο δοκιμασίες και αξιολογεί το βαθμό, που το παιδί είναι σε θέση να κατανοήσει τον λόγο. Στην υποκλίμακα αυτή αξιολογούνται η προσοχή, το παιχνίδι, οι χειρονομίες που χρησιμοποιεί το παιδί, το λεξιλόγιο, οι έννοιες, η μορφολογία, το συντακτικό, το γλωσσικό περιεχόμενο και η φωνολογική ενημερότητα. Η υποκλίμακα της Εκφραστικής Επικοινωνίας, αποτελείται συνολικά από 68 δοκιμασίες και έχει σχεδιαστεί προκειμένου να καθοριστεί η ικανότητα του παιδιού, να επικοινωνεί με τον υπόλοιπο κόσμο. Οι δοκιμασίες που περιλαμβάνει είναι σχεδιασμένες, ώστε να αξιολογούν την φωνητική ανάπτυξη του παιδιού, τις χειρονομίες, την επικοινωνία, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί, έννοιες, την σύνταξη, την μορφολογία το γλωσσικό περιεχόμενο και την φωνολογική ενημερότητα (Zimmerman, Steiner, & Pond, 2008).

2.2. Συμπληρωματικές Αξιολογήσεις του PLS-4

Το PLS-4 περιλαμβάνει τρεις επιπλέον αξιολογήσεις: την Γλωσσική Λίστα Ελέγχου του Δείγματος, την Συγκαληπτική Άρθρωση και το Ερωτηματολόγιο Γονέων. Οι αξιολογήσεις αυτές, μας δίνουν μια σαφέστερη εικόνα για τις γλωσσικές ικανότητες του παιδιού. Παρόλα αυτά, είναι προαιρετικές και δεν επηρεάζουν την διαδικασία βαθμολόγησης και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία, χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο Γονέων σε εννέα συμμετέχοντες και για αυτό κρίνεται σκόπιμη μια αναφορά σε αυτό.

Το Ερωτηματολόγιο Γονέων αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε, μια έντυπη συμπληρωματική αξιολόγηση, η οποία χορηγείται στους γονείς των παιδιών, ηλικίας κυρίως κάτω των 3;0 χρόνων. Σκοπό έχει να καταγράψει την άποψη των γονέων, σχετικά με τις επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών τους, όπως αυτές εκδηλώνονται στο σπίτι. Αποτελείται στο σύνολο του από εξήντα επτά ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τριάντα δυο, εμπίπτουν στην υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης και οι υπόλοιπες τριάντα πέντε, στην υποκλίμακα της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Οι ερωτήσεις του Ερωτηματολογίου Γονέων απαντώνται με "ναι" "όχι" και "όχι σίγουρα". Σε ορισμένες ερωτήσεις, ο γονέας καλείται να παρέχει συγκεκριμένα παραδείγματα, για τις συμπεριφορές που εκδηλώνονται και στο σπίτι, σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο. Αυτό συμβαίνει μόνο όταν οι απαντήσεις του γονέα είναι καταφατικές. Το ερωτηματολόγιο μπορεί να χορηγηθεί στον γονέα, πριν ή μετά την συνεδρία και ο μέγιστος χρόνος συμπλήρωσης του δεν πρέπει να ξεπερνά τα δεκαπέντε με είκοσι λεπτά (Zimmerman et al, 2008).

2.3. Προηγούμενες Εκδόσεις του PLS-4

Το PLS (Preschool Language Scale) αναπτύχθηκε για πρώτη φορά το 1969 από τους Zimmerman, Steiner και Evatt, προκειμένου να αξιολογηθεί η γλωσσική ανάπτυξη των μικρών παιδιών, μέσω ενός διαγνωστικού εργαλείου. Η πρώτη αναθεώρηση δημοσιεύτηκε δέκα χρόνια μετά (1979) και ήταν το PLS-R (Preschool Language Scale-Revised edition) των Zimmerman, Steiner και Pond, το οποίο

παρέχει έναν πιο σαφή τρόπο χορήγησης και ένα πιο απλουστευμένο λεξιλόγιο. Το PLS-3 (Preschool Language Scale-third edition) των Zimmerman, Steiner και Pond, αποτέλεσε την τρίτη κατά σειρά έκδοση (1992). Η αγγλική έκδοση του PLS-3, έλαβε χώρα το 1997. Νέα στοιχεία προστέθηκαν και στην αμερικανική, αλλά και στην αγγλική έκδοση, προκειμένου να αναπτυχθούν τυποποιημένα αποτελέσματα (standard scores), ποσοστιαία όρια (percentile ranks), αξιόπιστες πληροφορίες, επιπρόσθετες δοκιμασίες και συμπληρωματικές αξιολογήσεις (Zimmerman et al, 2008).

2.4. Αναθεώρηση του PLS-3

Η αναθεώρηση του PLS-3 και η αναδημοσίευση του στην τρέχουσα έκδοση (PLS-4), πραγματοποιήθηκε διότι με το πέρασμα του χρόνου, οι δοκιμασίες που περιελάμβανε έμοιαζαν να μην είναι κατάλληλες και συμβατές με τον πληθυσμό.

Οι πληθυσμιακές μετακινήσεις, οι αλλαγές που λάμβαναν χώρα στην αγγλική κυβέρνηση, οι καινούργιες κλινικές ανάγκες μαζί με τις νέες έρευνες για καλύτερες μεθόδους αξιολόγησης, άλλαξαν τις προσδοκίες των κλινικών κατά την διαδικασία της αξιολόγησης. Η κάλυψη των παραπάνω συνθηκών, αποτέλεσαν σημαντικό παράγοντα για την αναβάθμιση του PLS-3 σε PLS-4. Σε έρευνες που αφορούν το PLS-3, αναφέρεται πως οι κλινικοί έχουν περιγράψει αλλαγές, βελτιώσεις και επιπρόσθετες δραστηριότητες που θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στο τεστ, ώστε να καταστεί πιο χρήσιμο διαγνωστικό εργαλείο σε παιδιά με σοβαρές διαταραχές. Η αύξηση του αριθμού των παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες, λόγω της μετατόπισης πληθυσμών, καθώς και η αμφισβήτηση που δεχόταν το PLS-3 από την βιβλιογραφία, ως προς την εγκυρότητα του, την αξιοπιστία, την ευαισθησία και το μέγεθος του δείγματος που συμμετείχε για την στάθμιση του, αποτέλεσαν μερικούς ακόμα λόγους για την ανάγκη αναθεώρησης του. Στην αναθεωρημένη τελευταία έκδοση του (PLS-4), έχουν δημιουργηθεί και προστεθεί νέες δοκιμασίες, οι οποίες έχουν καταταξιωθεί με βάση το επίπεδο δυσκολίας, και καλύπτουν στοιχεία, όπως η εθνικότητα, το φύλο, η θρησκεία και το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο (Zimmerman et al, 2008).

2.5. Υλικά του PLS-4

Το PLS-4 αποτελείται από το εγχειρίδιο του εξεταστή, το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά με την διαδικασία χορήγησης και βαθμολόγησης, το εγχειρίδιο εικόνων, που περιλαμβάνει έγχρωμες εικόνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε αρκετές δοκιμασίες, μια φόρμα καταγραφής των αποτελεσμάτων και βαθμολογιών και από διάφορα παιχνίδια, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια χορήγησης του τεστ.

2.6. Στοιχεία Εγκυρότητας και Αξιοπιστίας του PLS-4

Η εγκυρότητα του PLS-4 επιβεβαιώνεται μέσα από μια πληθώρα διαφόρων μελετών. Μια από αυτές, περιλαμβάνει την χορήγηση του PLS-3 και του PLS-4 στον ίδιο αριθμό συμμετεχόντων (εκατόν τέσσερα παιδιά, εκ των οποίων τα πενήντα επτά ήταν κορίτσια και τα υπόλοιπα σαράντα επτά αγόρια). Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι δεν υπάρχει διάφορα μεταξύ των δυο αυτών τεστ, κάτι που επιβεβαιώνεται από την σύγκριση των μεσών όρων και των τυπικών αποκλίσεων, οι οποίοι βρέθηκαν παρόμοιοι και στα δυο τεστ. Μια ακόμη μελέτη, αφορά στην σύγκριση του PLS-4 με το Denver II τεστ (Frankenberg et al, 1992), το οποίο αξιολογεί τις αναπτυξιακές δεξιότητες παιδιών προσχολικής ηλικίας. Και τα δυο τεστ χορηγήθηκαν στον ίδιο αριθμό παιδιών. Τα αποτελέσματα και από τα δυο τεστ κατέληξαν ότι η ανάπτυξη των παιδιών κυμαινόταν εντός φυσιολογικών ορίων (Zimmerman et al, 2008).

Έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές μελέτες οι οποίες συγκρίνουν παθολογικό με φυσιολογικό πληθυσμό και αποδεικνύουν την αξιοπιστία του PLS-4. Μία από αυτές συγκρίνει παιδιά που έχουν διαγνωσθεί με γλωσσική διαταραχή και παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Το δείγμα εξέταζε τρεις ηλικιακές ομάδες (παιδιά ηλικίας 3;0, 4;0 και 5;0 χρονών). Το συνολικό δείγμα αποτελούνταν από εκατόν πενήντα παιδιά (εβδομήντα πέντε παιδιά με γλωσσική διαταραχή και εβδομήντα πέντε με φυσιολογική ανάπτυξη). Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το PLS-4 διέγνωσε με επιτυχία τα παιδιά που

είχαν ήδη διαγνωστεί με γλωσσική διαταραχή, ενώ τα φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά της ομάδας ελέγχου βρέθηκαν με τυπική γλωσσική ανάπτυξη. Μία ακόμη έρευνα με την οποία αποδεικνύεται η αξιοπιστία του συγκεκριμένου τεστ, πραγματοποιήθηκε σε παιδιά με αυτισμό και παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Το συνολικό δείγμα αποτελούνταν από ογδόντα οχτώ παιδιά (σαράντα τέσσερα παιδιά με αυτισμό και σαράντα τέσσερα παιδιά τυπικής ανάπτυξης). Τα αποτελέσματα έδειξαν και πάλι, ότι το PLS-4 διέγνωσε πως τα παιδιά με αυτισμό παρουσίαζαν σημαντικά ελλείμματα, τόσο στην έκφραση όσο και την κατανόηση, ενώ τα φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά της ομάδας ελέγχου, δεν παρουσίασαν κάποιο έλλειμμα στην κατανόηση ή την έκφραση (Zimmerman et al, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1. Προσαρμογή του Τεστ στα Ελληνικά

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε είχε ως σημείο αναφοράς τη Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα 4 (Preschool Language Scale 4) των Zimmerman, Steiner και Pond, προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσο το παιδί κατανοεί τη γλώσσα και πως επικοινωνεί με τους άλλους. Το πρωτότυπο τεστ δημιουργήθηκε στην αγγλική γλώσσα, επομένως πρώτο βήμα αποτέλεσε η μετάφραση του στην ελληνική. Ωστόσο το τεστ δόθηκε στους εξεταστές της παρούσας έρευνας μεταφρασμένο, για τις ηλικίες από 0;6 μηνών έως 4;5 χρονών, από την εποπτεύουσα καθηγήτρια καθώς στο παρελθόν χρειάστηκε να γίνει μετάφραση του, ώστε να χρησιμοποιηθεί σε άλλη πτυχιακή (Ρηγοπούλου & Ρουβάλη, 2011).

Εφόσον είχε ξεκινήσει η χορήγηση του τεστ σε παιδιά παρατηρήθηκε, ότι κάποια από αυτά είχαν ολοκληρώσει όλες τις δοκιμασίες που αντιστοιχούσαν μέχρι και την ηλικία των 4;5 χρονών, τόσο για την υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης όσο και για την υποκλίμακα της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Οπότε χρειάστηκε να γίνει μετάφραση περαιτέρω δοκιμασιών που αντιστοιχούσαν στο αμέσως μεγαλύτερο ηλικιακό εξάμηνο, δηλαδή στις ηλικίες από 4;6 χρονών έως 4;11 χρονών (Δοκιμασίες Ακουστικής Κατανόησης: 45, 46, 47, 48, 49 και Δοκιμασίες Εκφραστικής Επικοινωνίας: 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54).

Το επόμενο βήμα ήταν η μετάφραση του Ερωτηματολογίου Γονέων, ένα ερωτηματολόγιο που περιείχε η Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα 4 (PLS-4) ως συμπληρωματική αξιολόγηση, προκειμένου να καθοριστεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των γλωσσικών ικανοτήτων του κάθε παιδιού.

Η μετάφραση των επιπλέον δοκιμασιών του τεστ και η μετάφραση του Ερωτηματολογίου Γονέων, πραγματοποιήθηκε από τις φοιτήτριες που ανέλαβαν την συγκεκριμένη εργασία. Κατά τη διαδικασία μετάφρασης των περαιτέρω δοκιμασιών παρατηρήθηκε, ότι στη δοκιμασία 45/α (‘‘Κατανοεί το παιδί κατάληξεις ουσιαστικών –ος/-ης’’) της υποκλίμακας Ακουστικής Κατανόησης, δεν αντιστοιχούσε η λέξη ‘‘skater’’ σε κάποιο σωστό ελληνικό ουσιαστικό και μεταφράστηκε ως ‘‘αθλητής’’. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια μετάφρασης του Ερωτηματολογίου Γονέων παρατηρήθηκε, ότι υπήρχε μια ερώτηση (Εκφραστική Επικοινωνία: Ερώτηση 34, ‘‘Αν χρησιμοποιεί το παιδί λέξεις με κατάληξη –ing’’), η οποία δεν μπορούσε να αποδοθεί στην ελληνική γλώσσα και γι’ αυτό το λόγο αφαιρέθηκε.

Στη συνέχεια το τεστ και το Ερωτηματολόγιο Γονέων δόθηκαν σε άτομο που έχει άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας, με μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία και φοιτά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή σε τμήμα λογοθεραπείας. Σκοπός ήταν η αντίστροφη μετάφραση από τα ελληνικά στα αγγλικά, ώστε να εξακριβωθεί η ακρίβεια αυτής. Έπειτα, πραγματοποιήθηκε χορήγηση του τεστ πιλοτικά σε δύο παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας από την ηλικία αξιολόγησης, καθώς και χορήγηση του ερωτηματολογίου σε δύο ενήλικες γονείς, με σκοπό να αποδειχθεί η λειτουργικότητα αυτών και να γίνει σαφές ότι ήταν κατανοητά από τους συμμετέχοντες (Cristensen, 2007).

3.2. Δείγμα

Επόμενο στάδιο ήταν η αναζήτηση του δείγματος που θα συμμετείχε στη παρούσα μελέτη. Αρχικά έγινε προσέγγιση κάποιων γονέων, των οποίων τα παιδιά κάλυπταν το ζητούμενο ηλικιακό εύρος που εξετάζει αυτή η έρευνα. Στη συνέχεια, οι γονείς ενημερώθηκαν σχετικά με το θέμα και το σκοπό της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας. Παρατηρήθηκε ωστόσο, ότι αρκετοί από αυτούς ήταν επιφυλακτικοί ως προς το να υποβάλλουν τα παιδιά τους σε αυτή τη διαδικασία, λόγω της μικρής τους ηλικίας. Οι γονείς που έδωσαν τελικά τη συγκατάθεση τους, ήταν φιλικά ή συγγενικά πρόσωπα των εξεταστών, που όμως δεν ήταν αρκετοί ώστε να καλυφθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων. Για το λόγο αυτό, πραγματοποιήθηκε ανάλογη διαδικασία και προσέγγιση και σε υπεύθυνους ιδιωτικών σταθμών

της Αθήνας. Και πάλι όμως διαπιστώθηκαν επιφυλάξεις, καθώς οι υπεύθυνοι δίσταζαν να ενημερώσουν τους γονείς των παιδιών, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι θα ήταν αρνητικοί. Οπότε στη συνέχεια, οι εξεταστές απευθύνθηκαν στον αντιδήμαρχο του Δήμου Περιστερίου, ο οποίος τους παρέπεμψε στην πρόεδρο βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου, από όπου και τελικά δόθηκε έγκριση για την είσοδο σε δημόσιο βρεφονηπιακό σταθμό. (Στο Παράρτημα 1 στη σελ.53, βρίσκεται το Ενημερωτικό Σημείωμα που δόθηκε στο Δήμο Περιστερίου). Έπειτα πραγματοποιήθηκε προσέγγιση στον δημοτικό βρεφονηπιακό σταθμό "Γεώργιος Παπαδάκης", από όπου τελικά συλλέχθηκε το υπόλοιπο δείγμα. Σε αυτή τη πρώτη συνάντηση έγινε συζήτηση με την υπεύθυνη διευθύντρια, η οποία πρότεινε μερικά παιδιά που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στην έρευνα. Στη συνέχεια, η βρεφονηπιοκόμος κάλεσε σε συνάντηση τους γονείς των παιδιών, για να ενημερωθούν σχετικά με τη διαδικασία από τους εξεταστές. Δόθηκαν στους γονείς δηλώσεις γονικής συγκατάθεσης, τις οποίες έπρεπε να υπογράψουν προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία, καθώς και το Ερωτηματολόγιο Γονέων ώστε να συμπληρωθεί από αυτούς. Η κάθε δήλωση περιείχε πληροφορίες σχετικά με το ονοματεπώνυμο του παιδιού, την ημερομηνία γέννησης, τον τόπο φοίτησης και αν το παιδί μιλάει την ελληνική γλώσσα. (Στα Παραρτήματα 2 και 3 στις σελ. 54 και 55, βρίσκονται το Ενημερωτικό Σημείωμα που δόθηκε στους γονείς, καθώς και η Δήλωση Γονικής Συγκατάθεσης.

Με τους γονείς των παιδιών που αποτελούσαν φιλικά και συγγενικά πρόσωπα των εξεταστών έγινε αρχικά μια σύντομη συνάντηση, προκειμένου να ενημερωθούν για τη διαδικασία και να ληφθεί μια εικόνα σχετικά με το γλωσσικό προφίλ των παιδιών τους. Η επόμενη συνάντηση καθοριζόταν για τη χορήγηση του τεστ στο παιδί.

Κριτήρια συμμετοχής των παιδιών αποτελούσαν τα εξής: να έχουν ως μητρική την ελληνική γλώσσα και να μην υπάρχει κάποια γνωστική, νευρολογική ή αισθητηριακή διαταραχή ή κάποιο σύνδρομο.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά τριάντα παιδιά. Τα δεκαέξι άνηκαν στο ηλικιακό εξάμηνο 1;6 έως 1;11 χρονών. Από αυτά, τα εννιά ήταν αγόρια και τα επτά κορίτσια. Τα υπόλοιπα δεκατέσσερα παιδιά άνηκαν στο ηλικιακό εξάμηνο 2;0 έως 2;6 χρονών, εκ των οποίων τα εννιά ήταν κορίτσια και τα πέντε αγόρια. Από τα δεκαέξι παιδιά της πρώτης ηλικιακής ομάδας, τα επτά κατοικούσαν στην Αθήνα, τα υπόλοιπα επτά κατοικούσαν στο νησί της Καλύμνου, ένα παιδί στην πόλη της Πάτρα και ένα στην Καλαμάτα. Από τα δεκατέσσερα παιδιά της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, τα επτά κατοικούσαν στην Αθήνα, τα έξι στο νησί της Καλύμνου και ένα παιδί στη Πάτρα. Στους Πίνακες 1, 2 και 3 φαίνεται αναλυτικά ο αριθμός των παιδιών ανάλογα με την ηλικία, το φύλο και την πόλη που κατοικούσαν.

ΗΛΙΚΙΕΣ	N	ΗΛΙΚΙΕΣ	N
1;6	4	2;1	2
1;7	2	2;2	1
1;8	1	2;3	5
1;9	1	2;4	4
1;10	5	2;6	2
1;11	3		
ΣΥΝΟΛΟ	16		14

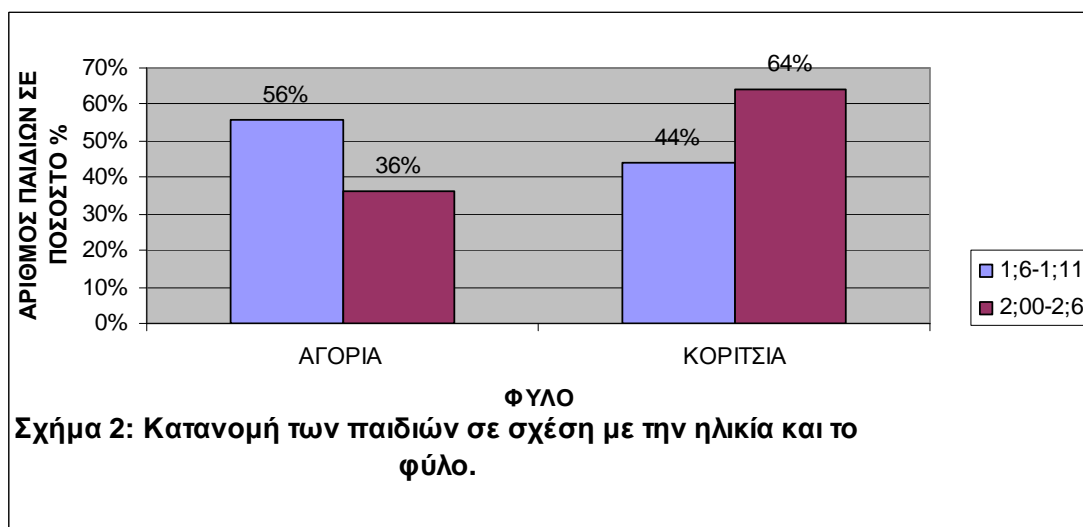
Πίνακας 1: Αριθμός παιδιών σε σχέση με την ηλικία.

ΗΛΙΚΙΑ	ΔΕΙΓΜΑ		
	ΑΓΟΡΙΑ	%	ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΔΕΙΓΜΑ %
1;6-1;11	9	56	7 44
2;00-2;6	5	36	9 64

Πίνακας 2: Αριθμός παιδιών σε σχέση με το φύλο και ποσοστό επί τοις εκατό σε σχέση με το δείγμα που εξετάστηκε.

ΠΟΛΗ	ΔΕΙΓΜΑ	ΔΕΙΓΜΑ %
Αθήνα	14	47
Πάτρα	2	7
Καλαμάτα	1	3
Κάλυμνος	13	43
ΣΥΝΟΛΟ	30	100%

Πίνακας 3: Αριθμός παιδιών σε σχέση με την πόλη που κατοικούν και ποσοστό επί τοις εκατό σε σχέση με το δείγμα που εξετάστηκε.

3.3. Διαδικασία Διεξαγωγής της Έρευνας

Για το δείγμα που συλλέχθηκε από το βρεφονηπιακό σταθμό, η διαδικασία αξιολόγησης διεξήχθη κατά τις πρωινές ώρες λειτουργίας του. Στην αίθουσα που πραγματοποιήθηκε η χορήγηση του τεστ, δεν είχαν πρόσβαση άλλα παιδιά και δεν υπήρχαν άλλα παιχνίδια γύρω από το παιδί, εκτός από αυτά που συμπεριλαμβάνονται στο υλικό του τεστ. Αυτό έγινε ώστε να μην αποσπάται το παιδί από παρουσίες, ομιλίες ή επιπλέον ερεθίσματα. Η βρεφονηπιοκόμος αδυνατούσε να είναι παρούσα καθ' όλη τη

διάρκεια χορήγησης, καθώς έπρεπε να επιβλέπει και τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Ωστόσο, πριν ξεκινήσει η χορήγηση του τεστ οι εξεταστές συζητούσαν με τη βρεφονηπιόκομο, προκειμένου να δοθεί μία πρώτη εικόνα των γλωσσικών ικανοτήτων του παιδιού. Για το δείγμα που συλλέχθηκε μέσω φιλικών ή συγγενικών προσώπων, η διαδικασία αξιολόγησης διεξαγόταν οποιαδήποτε ημέρα και ώρα ήθελαν και μπορούσαν να είναι διαθέσιμοι οι γονείς των παιδιών. Είχε προηγηθεί, όπως προαναφέρθηκε, μια μικρή συνάντηση προκειμένου να προσδιοριστεί η ακριβής μέρα και ώρα κατά την οποία θα ξεκινούσε η χορήγηση του τεστ. Η χορήγηση του τεστ πραγματοποιήθηκε στο σπίτι του παιδιού και η μητέρα ήταν παρούσα, προκειμένου να νιώθει το παιδί πιο οικεία και άνετα κατά τη διάρκεια της συνεδρίας και να παρεμβαίνει όποτε χρειαζόταν.

Πριν την αξιολόγηση των παιδιών, προηγήθηκε παιχνίδι με τον εξεταστή με σκοπό τη μεταξύ τους εξοικείωση. Η συνεδρία για το κάθε παιδί διαρκούσε τριάντα με σαράντα λεπτά. Τα παιδιά ήταν συνεργάσιμα και δεν χρειάστηκε να πραγματοποιηθεί δεύτερη συνεδρία, εκτός από μια περίπτωση ενός παιδιού που ολοκλήρωσε όλες τις δοκιμασίες που είχαν μεταφραστεί. Έτσι, πραγματοποιήθηκε δεύτερη συνεδρία αφού πρώτα μεταφράστηκαν δοκιμασίες που αντιστοιχούσαν σε μεγαλύτερες ηλικίες, από αυτές που υπήρχαν στο τεστ (Αναφορά: Κεφάλαιο 3.1, παράγραφος 2, σελ. 14), ώστε να συνεχιστεί η χορήγηση του. Η μετάφραση περαιτέρω δοκιμασιών φάνηκε να είναι χρήσιμη, καθώς στη συνέχεια παρατηρήθηκε ότι και άλλα παιδιά είχαν την ίδια επίδοση με αυτό το παιδί. Η δειγματοληψία διήρκεσε δύο μήνες περίπου, καθώς ήταν πολύ δύσκολη η αναζήτηση του δείγματος που θα συμμετείχε στην έρευνα, λόγω των μικρών ηλικιών των παιδιών.

3.4. Χορήγηση του Τεστ και του Ερωτηματολογίου Γονέων

Το πρωτότυπο τεστ περιέχει το εγχειρίδιο εξεταστή μέσα στο οποίο βρίσκονται οδηγίες, σχετικά με τη διαχείριση του τεστ και του Ερωτηματολογίου Γονέων. Οι οδηγίες αυτές ακολουθήθηκαν πιστά από τους εξεταστές της παρούσας έρευνας.

Η χορήγηση του τεστ ξεκίνησε από τις δοκιμασίες της υποκλίμακας Ακουστικής Κατανόησης και στη συνέχεια, συνεχίστηκε στις δοκιμασίες της υποκλίμακας Εκφραστικής Επικοινωνίας. Σύμφωνα με τις οδηγίες του εγχειριδίου, η χορήγηση ξεκίνησε ένα χρόνο πριν από την χρονολογική ηλικία που βρίσκονταν το παιδί. (Στο Παράρτημα 4 στις σελ. 56-57, παρουσιάζεται αναλυτικά ο αριθμός της δοκιμασίας που ξεκίνησε και ο αριθμός της δοκιμασίας που σταμάτησε το κάθε παιδί, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και την Εκφραστική Επικοινωνία). Αφού ο εξεταστής βεβαιωνόταν ότι το παιδί τον πρόσεχε, τότε έδινε την κάθε εντολή αυτολεξεί. Επαναλάμβανε οδηγίες και προτροπές μόνο μία φορά αργά και καθαρά και δεν χρησιμοποίησε πρόσθετα βοηθήματα.

Είναι αναγκαίο να αναφερθεί, ότι το Ερωτηματολόγιο Γονέων δόθηκε μόνο στους γονείς των παιδιών οι οποίοι δεν ήταν παρόντες στη διαδικασία χορήγησης του τεστ, δηλαδή στους γονείς των εννιά παιδιών, που προέρχονταν από το βρεφονηπιακό σταθμό. Το Ερωτηματολόγιο Γονέων δόθηκε στους γονείς από τους εξεταστές κατά τη πρώτη συνάντηση και δεν υπήρχε χρονικός περιορισμός για τη συμπλήρωσή του, ενώ ο χρόνος συμπλήρωσής του δεν ξεπερνούσε τα δεκαπέντε λεπτά.

3.5. Υλικό

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των δοκιμασιών, για τις ηλικίες που εξετάζονται στην παρούσα έρευνα (ηλικίες 1;6 έως 1;11 χρονών και ηλικίες 2;0 έως 2;6 χρονών) ήταν το εξής: ένα εγχειρίδιο έγχρωμων εικόνων, μία μπάλα μεσαίου μεγέθους, πέντε κύβοι, δύο μικρά πλαστικά μπολ, ένα κουτί με καπάκι, δύο ίδιες κατασκευής μικρά αυτοκινητάκια διαφορετικού χρώματος, μία κουβερτούλα, τρία μικρά πλαστικά φλιτζάνια, δύο πλαστικές κουδουνίστρες, τρία κανονικού μεγέθους πλαστικά κουτάλια, ένα πλαστικό παπάκι που σφυρίζει, ένα λούτρινο αρκουδάκι, ένα κουρδιστό παιχνίδι, κράκερ ή μπισκότα, κλειδιά σε μπρελόκ, μια διαφανής τσάντα, ρολόι με χρονόμετρο, άλλα παιχνίδια και παραμύθια και ένα μολύβι.

Όλα τα παιχνίδια στα οποία θα είχαν πρόσβαση τα παιδιά είχαν ελεγχθεί, ώστε να μην περιέχουν μικρά κομμάτια που να τα καθιστά επικίνδυνα. Το κουρδιστό παιχνίδι το χειριζόταν μόνο ο εξεταστής και δεν δόθηκε στο παιδί, για αποφυγή κινδύνου. Το παιδί δεν έπαιζε ποτέ μόνο του με τα παιχνίδια,

χωρίς την επιτήρηση του εξεταστή ή του γονέα. Όλα τα παιχνίδια απολυμαίνονταν με υγρό πριν τη χρήση τους, προς αποφυγή μετάδοσης μικροβίων.

3.6. Μέθοδος Βαθμολόγησης

Στις πρώτες δοκιμασίες το παιδί θα πρέπει να έχει τρεις συνεχόμενες σωστές απαντήσεις, έτσι ώστε να απορριφτεί η περίπτωση, ότι το παιδί δεν έχει κατακτήσει όλες τις γλωσσικές δεξιότητες ως την παρούσα χρονική περίοδο. Αν στην έναρξη της χορήγησης το παιδί δεν συμπληρώσει τρεις συνεχόμενες δοκιμασίες επιτυχώς, τότε σταματάει η διαδικασία και ξεκινάει πάλι από τη δοκιμασία που βρίσκεται πάνω από τη πρώτη δοκιμασία που του δόθηκε. Στην περίπτωση αυτή, ο εξεταστής κινείται από κάτω προς τα επάνω μέχρι το παιδί να πετύχει τρεις συνεχόμενες δοκιμασίες. Κατά τη βαθμολόγηση, όταν η δοκιμασία που πραγματοποιείται πληρεί το κριτήριο επιτυχίας που αναγράφεται κάτω από αυτήν, τότε σημειώνεται μία μονάδα. Ενώ όταν το κριτήριο δεν επιτυγχάνεται, τότε η δοκιμασία βαθμολογείται με μηδέν.

Στη φόρμα εγγραφής, δίπλα σε όλες τις δοκιμασίες αναγράφεται το υποστοιχείο "E", ενώ σε μερικές δοκιμασίες αναγράφονται τρία υποστοιχεία: "E", "S", "C". Αν ο εξεταστής κυκλώσει ένα από αυτά τα τρία υποστοιχεία, τότε αυτό σημαίνει ότι η δοκιμασία πληρεί το κριτήριο επιτυχίας και σημειώνεται μία μονάδα. Αν ο εξεταστής κυκλώσει παραπάνω από ένα υποστοιχείο σε μία δοκιμασία, δεν δίνονται παραπάνω από μία μονάδες στη βαθμολογία αυτής της δοκιμασίας. Ο εξεταστής κυκλώνει το υποστοιχείο "E", όταν η αποσπώμενη συμπεριφορά εμφανίζεται από το παιδί τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο εξεταστής κυκλώνει το υποστοιχείο "S", όταν η αποσπώμενη συμπεριφορά εμφανίζεται σε διαφορετική χρονική στιγμή, αλλά κατά τη διάρκεια χορήγησης του τεστ. Και τέλος, ο εξεταστής κυκλώνει το υποστοιχείο "C", όταν ο φροντιστής ή ο γονέας αναφέρει ότι το παιδί του εκτελεί τη στοχευόμενη συμπεριφορά στο σπίτι, δίνοντας ένα παράδειγμα της συμπεριφοράς αυτής στον εξεταστή. Η παραπάνω διαδικασία, χρησιμοποιήθηκε για τα παιδιά τα οποία το τεστ χορηγήθηκε στα σπίτια τους και με παρουσία των γονέων τους. Θα πρέπει να αναφερθεί όμως σε αυτό το σημείο, ότι για τα παιδιά που εξετάστηκαν στο χώρο του βρεφονηπιακού σταθμού, η βαθμολόγηση για δοκιμασίες που περιείχαν το υποστοιχείο "C" δεν ήταν η πραγματική. Το γεγονός αυτό μείωσε την επίδοση των παιδιών, κάνοντας την να μην είναι αντιπροσωπευτική, σε σχέση πάντα με τα άλλα παιδιά που εξετάστηκαν με την παρουσία των γονιών τους. Για τον παραπάνω λόγο, κρίθηκε αναγκαία η χορήγηση του Ερωτηματολογίου Γονέων στους γονείς αυτών των παιδιών. Οι εξεταστές χρησιμοποίησαν λοιπόν το Ερωτηματολόγιο Γονέων, το οποίο περιείχε αντίστοιχες ερωτήσεις με αυτές του τεστ που χορηγήθηκε στα παιδιά. Παρόλο λοιπόν, που το Ερωτηματολόγιο Γονέων θεωρείται συμπληρωματική αξιολόγηση του PLS-4, ώστε να δοθεί μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των γλωσσικών δεξιοτήτων του παιδιού, στη συγκεκριμένη εργασία χρησιμοποιήθηκε με διαφορετικό σκοπό. Ο σκοπός της χρήσης του ήταν η ένταξη των απαντήσεων των γονιών στο τεστ του παιδιού τους, ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό των γλωσσικών δεξιοτήτων τους.

Σύμφωνα τώρα με τις οδηγίες εγχειριδίου, η χορήγηση του τεστ σταματάει όταν το παιδί έχει βαθμολογηθεί σε πέντε συνεχόμενες δοκιμασίες με μηδέν, και στις δύο υποκλίμακες (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία). Το τεστ δεν χορηγείται ολόκληρο, αλλά σύμφωνα με την χρονολογική ηλικία του κάθε παιδιού και τις δυνατότητες του. Στη συνέχεια, αφού ολοκληρωθεί η χορήγηση του τεστ και έχει αποδοθεί βαθμολογία για κάθε δοκιμασία, τότε υπολογίζεται το Σκορ (raw score), για κάθε παιδί σε κάθε υποκλίμακα ξεχωριστά. Το Σκορ προκύπτει αφαιρώντας το σύνολο των μηδενικών από τον αριθμό της τελευταίας δοκιμασίας. Έπειτα, υπολογίζεται το Συνολικό Σκορ (total score) των γλωσσικών δεξιοτήτων του παιδιού, το οποίο προκύπτει προσθέτοντας τα δύο Σκορ των δύο υποκλιμάκων, της Ακουστικής Κατανόησης και της Εκφραστικής Επικοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1. Ανάλυση Δεδομένων

Για τις μετρήσεις χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Microsoft Office Excel 2003. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων, έγινε με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος SPSS 17.0. Για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας χρησιμοποιήθηκε η στατιστική διαδικασία t-test, προκειμένου να συγκριθούν οι μέσοι όροι των ανεξάρτητων μεταβλητών, ηλικία και φύλο (Cristensen, 2007). Στη συνέχεια, συγκρίθηκαν οι μέσοι όροι των αγγλικών και ελληνικών δεδομένων που προέκυψαν από την πιλοτική εφαρμογή του τεστ, καθώς και οι μέσοι όροι των επιδόσεων όλων των παιδιών που έχουν εξεταστεί πιλοτικά μέχρι στιγμής, με τη χρήση του PLS-4. Για τις δύο τελευταίες συγκρίσεις χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Microsoft Office Excel 2003.

Στον Πίνακα 4, παρουσιάζονται τα στοιχεία των παιδιών που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, σε σχέση με την επίδοσή τους στην κάθε υποκλίμακα (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία), καθώς και το Συνολικό Σκορ που προκύπτει, προσθέτοντας τα Σκορ των δύο αυτών υποκλιμάκων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜ/ΝΤΑ	ΦΥΛΟ	ΗΛΙΚΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ	Α.Κ.	Ε.Ε.	ΣΥΝ. ΣΚΟΡ
1	A	1;6;2	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	25	27	52
2	A	1;6;6	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	27	24	51
3	K	1;6;14	ΑΘΗΝΑ	27	30	57
4	A	1;6;18	ΠΑΤΡΑ	23	25	48
5	A	1;7;3	ΑΘΗΝΑ	26	26	52
6	K	1;7;28	ΑΘΗΝΑ	28	28	56
7	K	1;8;13	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	32	32	64
8	K	1;9;25	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	30	29	59
9	A	1;10;3	ΑΘΗΝΑ	31	27	58
10	A	1;10;9	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	33	35	68
11	K	1;10;9	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	32	35	67
12	A	1;10;18	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	29	28	57
13	K	1;10;22	ΑΘΗΝΑ	32	37	69
14	A	1;11;2	ΑΘΗΝΑ	31	28	59
15	K	1;11;8	ΑΘΗΝΑ	28	32	60
16	A	1;11;11	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	35	28	63
17	K	2;1	ΑΘΗΝΑ	33	36	69
18	K	2;1;16	ΑΘΗΝΑ	31	34	65
19	K	2;2;9	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	35	39	74
20	K	2;3;5	ΑΘΗΝΑ	36	39	75
21	K	2;3;10	ΑΘΗΝΑ	38	41	79
22	K	2;3;18	ΑΘΗΝΑ	33	36	69
23	K	2;3;21	ΠΑΤΡΑ	36	41	77
24	A	2;3;23	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	35	40	75
25	A	2;4;8	ΑΘΗΝΑ	36	37	73
26	A	2;4;13	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	34	36	70
27	A	2;4;22	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	32	37	69
28	A	2;4;24	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	33	38	71
29	K	2;6	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	34	40	74

30	K	2;6;1	ΑΘΗΝΑ	38	40	78
----	---	-------	-------	----	----	----

Πίνακας 4: Στοιχεία και Σκορ του συνολικού αριθμού συμμετεχόντων της παρούσας έρευνας.

4.2. Στατιστικά Μέτρα ανά Ηλικία

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, προέκυψαν οι τιμές των εξής μετρήσιμων μεταβλητών: μέσος όρος, τυπική απόκλιση, μέγιστη τιμή και ελάχιστη τιμή.

Στον Πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 5), απεικονίζονται όλες οι τιμές της επίδοσης των παιδιών, ξεχωριστά για κάθε ηλικιακό εύρος, για την Ακουστική και την Εκφραστική Επικοινωνία, αλλά και το Σύνολο αυτών.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ		N	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ
1;6-1;11	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	16	23	35	29,31	3,240
	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	16	24	37	29,44	3,777
	ΣΥΝΟΛΟ	16	48	69	58,75	6,256
2;0-2;6	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	14	31	38	34,57	2,102
	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	14	34	41	38,14	2,179
	ΣΥΝΟΛΟ	14	65	79	72,71	4,027

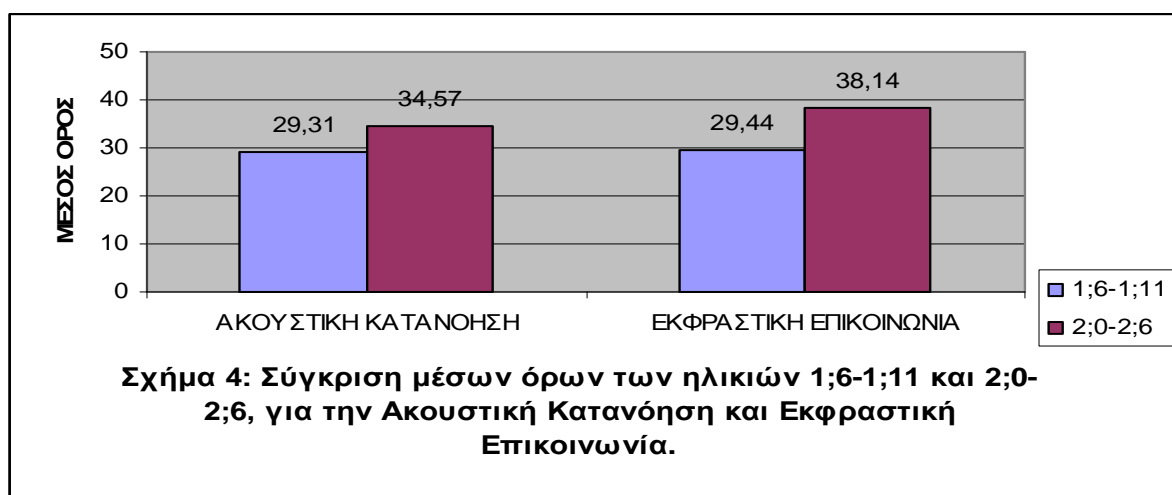
Πίνακας 5: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών στις ηλικίες 1;6-1;11 και 2;0-2;6.

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, για τα παιδιά της πρώτης ηλικιακής ομάδας (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών), οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 29,31, τυπική απόκλιση 3,240, μέγιστη τιμή 35 και ελάχιστη τιμή 23. Στην Εκφραστική Επικοινωνία, για την ίδια ηλικιακή ομάδα οι τιμές είναι: μέσος όρος 29,44, τυπική απόκλιση 3,777, μέγιστη τιμή 37 και ελάχιστη τιμή 24.

Για τα παιδιά της δεύτερης ηλικιακής ομάδας (ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών), οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 34,57, τυπική απόκλιση 2,102, μέγιστη τιμή 38 και ελάχιστη τιμή 31. Στην Εκφραστική Επικοινωνία, για την ίδια ηλικιακή ομάδα οι τιμές είναι: μέσος όρος 38,14, τυπική απόκλιση 2,179, μέγιστη τιμή 41 και ελάχιστη τιμή 34.

Για τα παιδιά της πρώτης ηλικιακής ομάδας (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών), οι συνολικές τιμές (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία) είναι οι εξής: μέσος όρος 58,75, τυπική απόκλιση 6,256, μέγιστη τιμή 69 και ελάχιστη τιμή 48.

Για τα παιδιά της δεύτερης ηλικιακής ομάδας (ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών), οι συνολικές τιμές (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία) είναι οι εξής: μέσος όρος 72,71, τυπική απόκλιση 4,027, μέγιστη τιμή 79 και ελάχιστη τιμή 65.

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται, ότι ο μέσος όρος για την πρώτη ηλικιακή ομάδα είναι μικρότερος από αυτόν της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και για την Εκφραστική Επικοινωνία. Παρατηρείται επίσης, ότι ο μέσος όρος της Εκφραστικής Επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από το μέσο όρο της Ακουστικής Κατανόησης και στις δύο ηλικιακές ομάδες που εξετάστηκαν.

4.3. Σύγκριση των Βαθμολογιών με το T-TEST

Παρακάτω γίνεται σύγκριση μεταξύ των δύο ηλικιακών ομάδων (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών και ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών) που συμμετείχαν στην έρευνα μέσω του t-test, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία ξεχωριστά, αλλά και το Σύνολο αυτών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνεται ως επίπεδο σημαντικότητας το 0,05.

4.3.1. Ακουστική Κατανόηση

Ορίζονται ως ομάδα 1 τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών. Ορίζονται ως ομάδα 2 τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H_1): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ						
T-TEST						
ΗΛΙΚΙΑ	Μ.Ο.	Τ.Α.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
1;6-1;11	29,31	3,240	16	28	-5,187	0,000
2;0-2;6	34,57	2,102	14			

Πίνακας 6: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για την Ακουστική Κατανόηση σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Ακουστικής Κατανόησης, ανάμεσα στις δύο ηλικιακές ομάδες από 1;6 έως 1;11 χρονών και από 2;0 έως 2;6 χρονών. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,000 και είναι μικρότερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει, ότι η ηλικία είναι στατιστικώς σημαντική και επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Ακουστική Κατανόηση, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.3.2. Εκφραστική Επικοινωνία

Ορίζονται ως ομάδα 1 τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών. Ορίζονται ως ομάδα 2 τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H_1): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται πάλι η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ						
T-TEST						
ΗΛΙΚΙΑ	M.O	T.A.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
1;6-1;11	29,44	3,777	16	28	-7,581	0,000
2;0-2;6	38,14	2,179	14			

Πίνακας 7: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της Βαθμολογίας της Εκφραστικής Επικοινωνίας, ανάμεσα στις δύο ηλικιακές ομάδες από 1;6 έως 1;11 χρονών και από 2;0 έως 2;6 χρονών. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,000 και είναι μικρότερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει, ότι η ηλικία είναι στατιστικώς σημαντική και επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Εκφραστική Επικοινωνία, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.3.3. Σύνολο

Ορίζονται ως ομάδα 1 τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών. Ορίζονται ως ομάδα 2 τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H_1): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται και πάλι η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΣΥΝΟΛΟ						
T-TEST						
ΗΛΙΚΙΑ	M.O.	T.A.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
1;6-1;11	58,75	6,256	16			
2;0-2;6	72,71	4,027	14	28	-7,148	0,000

Πίνακας 8: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για το Σύνολο (Α.Κ και Ε.Ε.) σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της συνολικής βαθμολογίας, ανάμεσα στις δύο ηλικιακές ομάδες από 1;6 έως 1;11 χρονών και από 2;0 έως 2;6 χρονών. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,000 και είναι μικρότερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει, ότι η ηλικία είναι στατιστικώς σημαντική και επηρεάζει την συνολική επίδοση (Ακουστική Κατανόηση & Εκφραστική Επικοινωνία) των παιδιών, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.4. Στατιστικά Μέτρα ανά Φύλο

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 9), απεικονίζονται οι τιμές της επίδοσης των παιδιών για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, αλλά και το Σύνολο αυτών, σε σχέση με το φύλο.

ΦΥΛΟ		N	MIN	MAX	MEAN	STD. DEVIATION
ΑΓΟΡΙΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	14	23	36	30,71	4,103
	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	14	24	40	31,14	5,628
	ΣΥΝΟΛΟ	14	48	75	61,86	9,147
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	16	27	38	32,69	3,400
	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	16	28	41	35,56	4,351
	ΣΥΝΟΛΟ	16	56	79	68,25	7,576

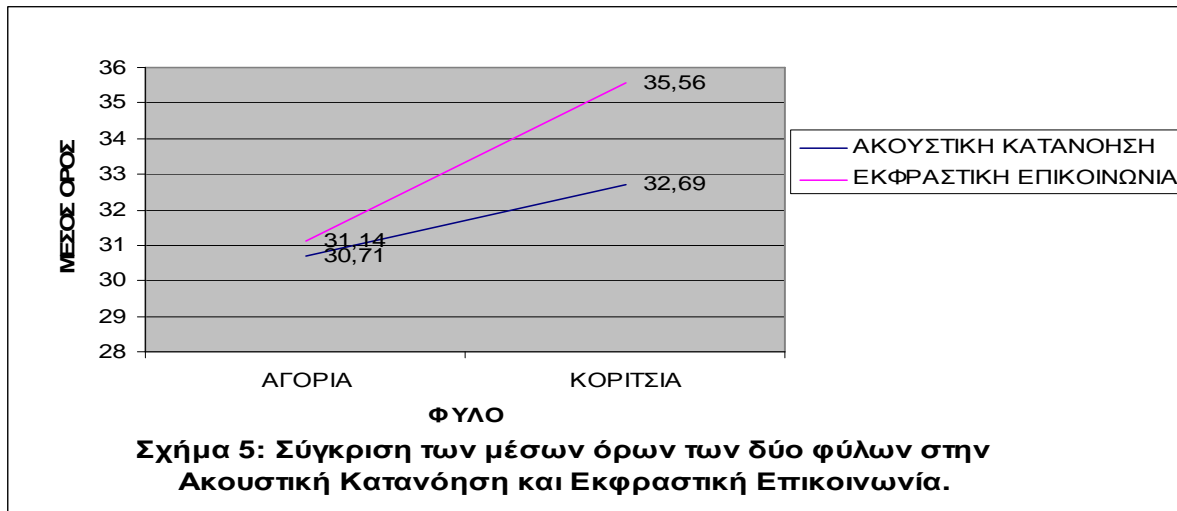
Πίνακας 9: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών σε σχέση με το φύλο.

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα για τα αγόρια, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 30,71, τυπική απόκλιση 4,103, μέγιστη τιμή 36 και ελάχιστη τιμή 23. Ενώ οι τιμές στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 31,14, τυπική απόκλιση 5,628, μέγιστη τιμή 40 και ελάχιστη τιμή 24.

Για τα κορίτσια, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 32,69, τυπική απόκλιση 3,400, μέγιστη τιμή 38 και ελάχιστη τιμή 27. Ενώ οι τιμές στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 35,56, τυπική απόκλιση 4,351, μέγιστη τιμή 41 και ελάχιστη τιμή 28.

Για τα αγόρια, οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία είναι: μέσος όρος 31,14, τυπική απόκλιση 9,147, μέγιστη τιμή 75 και ελάχιστη τιμή 48 .

Για τα κορίτσια, οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 68,25, τυπική απόκλιση 7,576, μέγιστη τιμή 79 και ελάχιστη τιμή 56.

Από το παραπάνω γράφημα, φαίνεται να υπάρχει διαφορά στους μέσους όρους μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών, τόσο στην Ακουστική Κατανόηση, όσο και στην Εκφραστική Επικοινωνία. Επιπλέον παρατηρείται και πάλι, ότι ο μέσος όρος της Εκφραστικής Επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από το μέσο όρο της Ακουστικής Κατανόησης και για τα δύο φύλα .

4.5. Σύγκριση Βαθμολογιών με το T-TEST

Παρακάτω γίνεται σύγκριση μεταξύ των δύο φύλων, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία αλλά και το Σύνολο αυτών, μέσω του t-test. Ορίζεται ως επίπεδο σημαντικότητας το 0,05.

4.5.1. Ακουστική Κατανόηση

Ορίζονται ως ομάδα 1 τα αγόρια και ως ομάδα 2 τα κορίτσια. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H_1): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ						
T-TEST						
ΦΥΛΟ	M.O.	T.A.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
ΑΓΟΡΙΑ	30,71	4,103	14	28	-1,440	0,161
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	32,69	3,400	16			

Πίνακας 10: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για την Ακουστική Κατανόηση σε σχέση με το φύλο.

Δεν υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της Βαθμολογίας της Ακουστικής Κατανόησης, ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,161 και είναι μεγαλύτερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα, η μηδενική υπόθεση δεν απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει, ότι το φύλο δεν είναι στατιστικώς σημαντικό και δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Ακουστική Κατανόηση, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.5.2.. Εκφραστική Επικοινωνία

Ορίζεται ως ομάδα 1 τα αγόρια και ως ομάδα 2 τα κορίτσια. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H₀): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H₁): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ						
T-TEST						
ΦΥΛΟ	M.O.	T.A.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
ΑΓΟΡΙΑ	31,14	5,628	14	24,375	-2,381	0,025
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	35,56	4,351	16			

Πίνακας 11: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με το φύλο.

Υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της Βαθμολογίας της Εκφραστικής Επικοινωνίας, ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,025 και είναι μικρότερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει ότι το φύλο είναι στατιστικώς σημαντικό και επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Εκφραστική Επικοινωνία, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.5.3. Σύνολο

Ορίζεται ως ομάδα 1 τα αγόρια και ως ομάδα 2 τα κορίτσια. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι:

Μηδενική Υπόθεση (H₀): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 δε διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εναλλακτική υπόθεση (H1): Η μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 1 διαφέρει από τη μέση τιμή των βαθμολογιών της ομάδας 2.

Εφαρμόζεται πάλι η στατιστική διαδικασία t-test για τις μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, προκειμένου να απορριφτεί ή όχι η μηδενική υπόθεση. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, αν η τιμή του p-value είναι μικρότερη από το 0,05. Αν ισχύσει αυτό τότε υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά.

ΣΥΝΟΛΟ						
T-TEST						
ΦΥΛΟ	M.O.	T.A.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	T-VALUE	P-VALUE
ΑΓΟΡΙΑ	61,86	9,147	14	28	-2,094	0,045
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	68,25	7,576	16			

Πίνακας 12: Έλεγχος υπόθεσης μέσω t-test για το Σύνολο (Α.Κ και Ε.Ε.) σε σχέση με το φύλο.

Υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της Συνολικής Βαθμολογίας, ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια. Αυτό προκύπτει από το γεγονός, ότι η τιμή του p-value ισούται με 0,045 και είναι μικρότερη του επιπέδου σημαντικότητας 0,05 που ορίστηκε. Άρα, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται.

Επομένως, με βάση τα παραπάνω προκύπτει, ότι το φύλο είναι στατιστικώς σημαντικό και επηρεάζει την συνολική επίδοση (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία) των παιδιών, στο συγκεκριμένο τεστ.

4.6. Στατιστικά Μέτρα ανά Φύλο και Ηλικία

Στον πίνακα 13 παρουσιάζονται οι μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα, σε σχέση με την ηλικία και το φύλο.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΦΥΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1;6-1;11 (ΜΙΚΡΑ)	ΑΓΟΡΙ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	28,89	27,56	56,44
		ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	3,951	3,127	6,386
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	15,611	9,778	40,778
	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	29,86	31,86	61,71
		ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	2,193	3,237	5,024
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	4,810	10,476	25,238
ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	29,31	29,44	58,75	
	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	3,240	3,777	6,256	
	ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	10,496	14,262	39,133	
2;0-2;6 (ΜΕΓΑΛΑ)	ΑΓΟΡΙ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	34,00	37,60	71,60
		ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	1,581	1,517	2,408

		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	2,500	2,300	5,800
		Η			
	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	34,89	38,44	73,33
		ΤΥΠΙΚΗ	2,369	2,506	4,717
		ΑΠΟΚΛΙΣΗ			
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	5,611	6,278	22,250
		Η			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	34,57	38,14	72,71
		ΤΥΠΙΚΗ	2,102	2,179	4,027
		ΑΠΟΚΛΙΣΗ			
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	4,418	4,747	16,220
		Η			
ΣΥΝΟΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	30,71	31,14	61,86
		ΤΥΠΙΚΗ	4,103	5,628	9,147
		ΑΠΟΚΛΙΣΗ			
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	16,835	31,670	83,670
		Η			
	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΕΣΟΣ	32,69	35,56	68,25
		ΤΥΠΙΚΗ	3,400	4,351	7,576
		ΑΠΟΚΛΙΣΗ			
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	11,563	18,929	57,400
		Η			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	31,77	33,50	65,27
		ΤΥΠΙΚΗ	3,812	5,387	8,816
		ΑΠΟΚΛΙΣΗ			
		ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ	14,530	29,017	77,720
		Η			

Πίνακας 13: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών σε σχέση με την ηλικία και το φύλο.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 13, για τα αγόρια της πρώτης ηλικιακής ομάδας, δηλαδή ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 28,89, τυπική απόκλιση 3,951 και διακύμανση 15,611. Στην Εκφραστική Επικοινωνία για τα αγόρια της ίδιας ηλικιακής ομάδας, οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 27,56, τυπική απόκλιση 3,127, διακύμανση 9,778. Οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, για τα αγόρια ίδιας ηλικίας είναι οι εξής: μέσος όρος 56,44, τυπική απόκλιση 6,386 και διακύμανση 40,778.

Για τα κορίτσια της πρώτης ηλικιακής ομάδας, δηλαδή ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 29,86, τυπική απόκλιση 2,193 και διακύμανση 4,810. Στην Εκφραστική Επικοινωνία, για τα κορίτσια της ίδιας ηλικιακής ομάδας οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 31,86, τυπική απόκλιση 3,237, διακύμανση 10,476. Οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, για τα κορίτσια της ίδιας ηλικίας είναι οι εξής: μέσος όρος 61,71, τυπική απόκλιση 5,024 και διακύμανση 25,238.

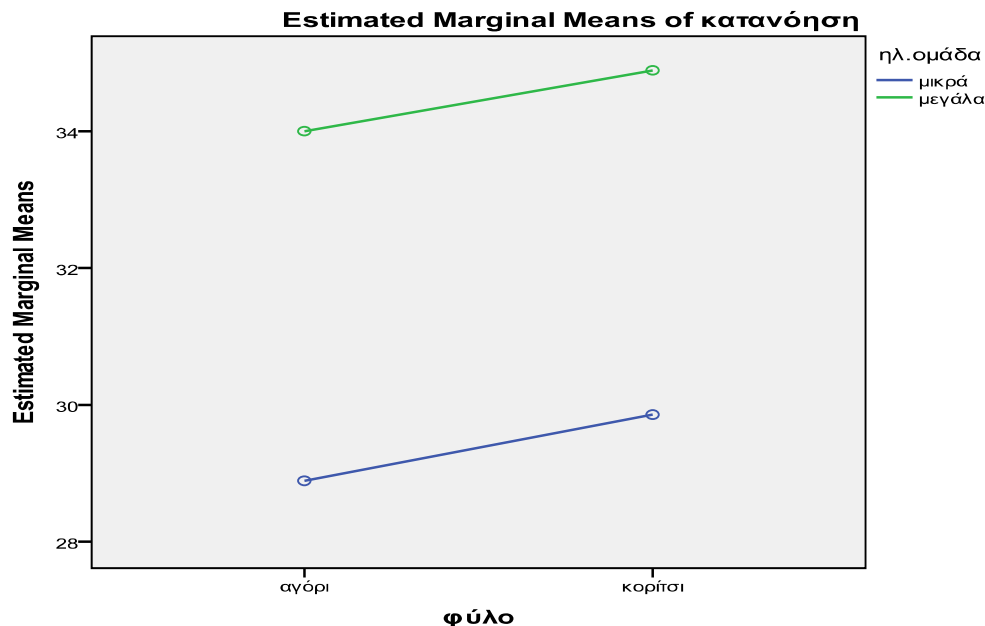
Για τα αγόρια της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, δηλαδή ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 34,00, τυπική απόκλιση 1,581 και διακύμανση 2,500. Στην Εκφραστική Επικοινωνία, για τα αγόρια της ίδιας ηλικιακής ομάδας οι τιμές είναι: μέσος όρος 37,60, τυπική απόκλιση 1,517, διακύμανση 2,300. Οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, για τα αγόρια της ίδιας ηλικίας είναι: μέσος όρος 71,60, τυπική απόκλιση 2,408 και διακύμανση 5,800.

Για τα κορίτσια της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, δηλαδή ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, οι τιμές στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 34,89, τυπική απόκλιση 2,369 και διακύμανση 5,611. Στην Εκφραστική Επικοινωνία, για τα κορίτσια της ίδιας ηλικιακής ομάδας οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 38,44, τυπική απόκλιση 2,506, διακύμανση 6,278. Οι συνολικές τιμές στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, για τα κορίτσια της ίδιας ηλικίας είναι οι εξής: μέσος όρος 73,33, τυπική απόκλιση 4,717 και διακύμανση 22,250.

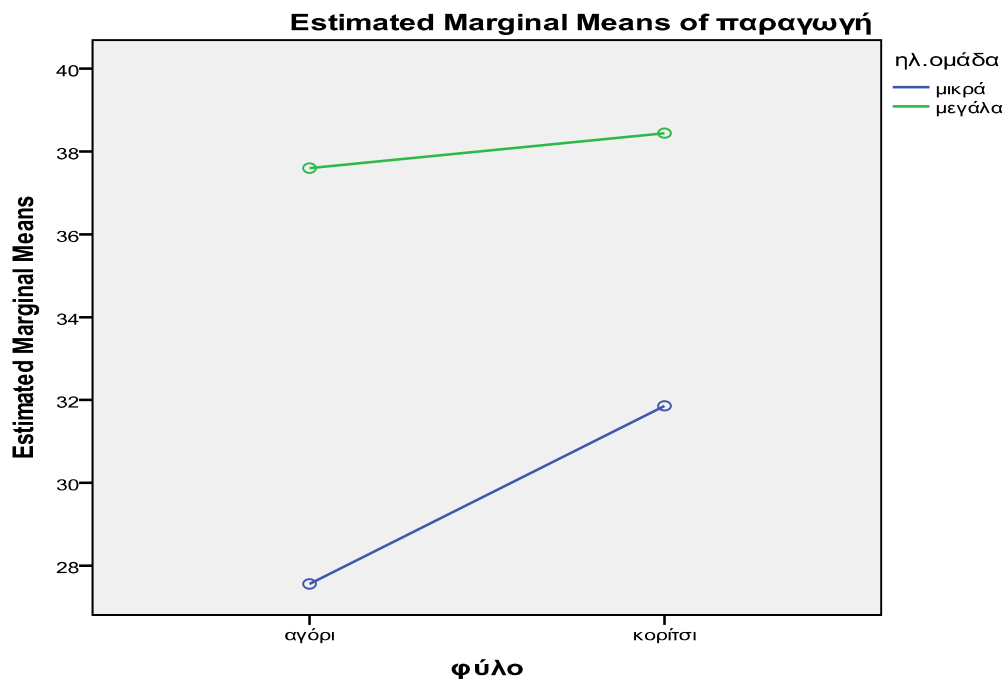
4.7. Διακύμανση της Επίδοσης των Παιδιών σε Σχέση με το Φύλο

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση μέσω του t-test που αναφέρεται παραπάνω (Αναφορά: Κεφάλαια 4.5, 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3 σελ. 24-26), για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία ξεχωριστά, αλλά και για το σύνολο αυτών, μεταξύ των δύο φύλων είναι τα εξής: Το φύλο, δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Ακουστική Κατανόηση, όμως επηρεάζει την επίδοσή τους για την Εκφραστική Επικοινωνία. Επιπλέον, το φύλο επηρεάζει και την συνολική επίδοση (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία) των παιδιών, στο συγκεκριμένο εργαλείο που εξετάζεται.

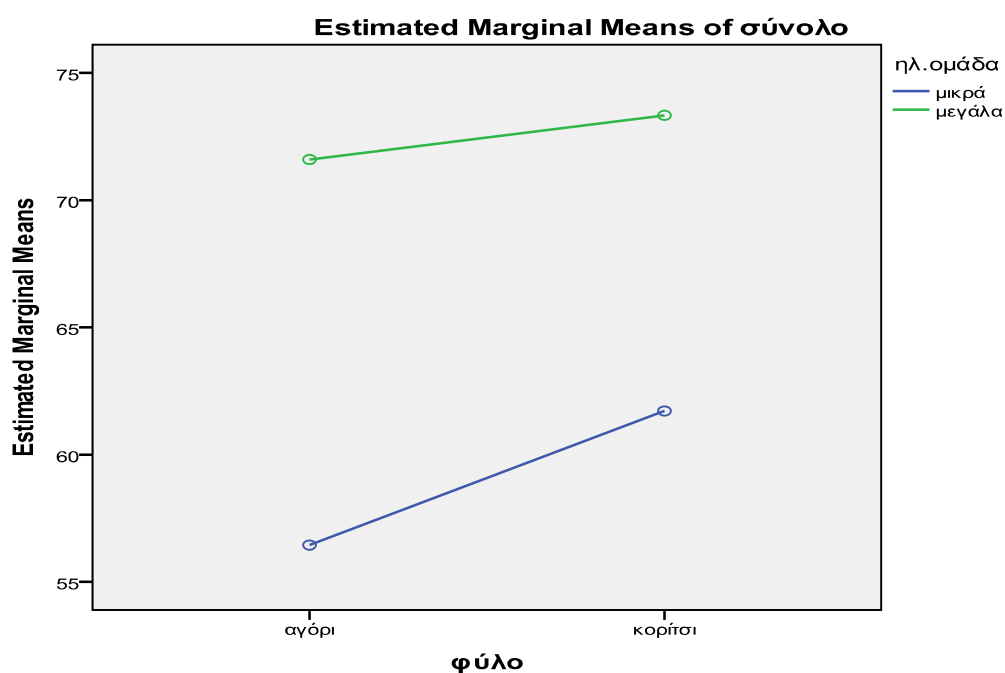
Στα σχήματα 6, 7 και 8 που ακολουθούν, παρατηρείται διακύμανση της επίδοσης των παιδιών, σε σχέση με το φύλο. Πιο συγκεκριμένα διαπιστώνεται, όπως φαίνεται και από τα παρακάτω διαγράμματα, ότι τα κορίτσια και των δύο ηλικιακών ομάδων (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών και ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών) παρουσιάζουν μεγαλύτερη επίδοση από τα αγόρια αντίστοιχης ηλικίας. Αυτή η διακύμανση παρατηρείται τόσο για την Ακουστική Κατανόηση και για την Εκφραστική Επικοινωνία ξεχωριστά, όσο και για το Σύνολο αυτών των δύο.

Σχήμα 6: Διακύμανση της επίδοσης των παιδιών που συμμετέχουν στην έρευνα σε σχέση με το φύλο, για την Ακουστική Κατανόηση.

Σχήμα 7: Διακύμανση της επίδοσης των παιδιών που συμμετέχουν στην έρευνα σε σχέση με το φύλο, για την Εκφραστική Επικοινωνία.

Σχήμα 8: Διακύμανση της επίδοσης των παιδιών που συμμετέχουν στη έρευνα σε σχέση με το φύλο, για το Σύνολο (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία).

4.8. Σύγκριση Όλων των Ηλικιών

Στον Πίνακα 14, παρουσιάζονται οι τιμές των μεταβλητών για όλα τα παιδιά που έχουν εξεταστεί πιλοτικά έως αυτή τη στιγμή μέσω του PLS-4, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία (Ρηγοπούλου & Ρουβάλη, 2011· Στραβολαίμου & Τσοκανά, 2010· Παγάνη και άλλοι,

2010). Στη συνέχεια, θα πραγματοποιηθεί σύγκριση μεταξύ των μέσων όρων των διαφορετικών ηλικιών.

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ		ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	
		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ
1;6-1;11	16	29,31	3,24	29,44	3,78
2;0-2;5	14	34,57	2,10	38,14	2,18
2;6-2;11	25	19,24	4,42	21,52	4,14
3;0-3;5	25	21,52	3,21	24,16	4,01
3;6-3;11	25	48,32	3,87	51,68	3,08
4;0-4;5	25	51,84	3,48	55,12	2,54
4;6-4;11	25	53,6	2,7	56,6	2,9
5;0-5;5	25	55,8	4	60	3,2
5;6-5;11	25	57	2,3	61,8	2,9

Πίνακας 14: Μετρήσιμες μεταβλητές όλων των ηλικιακών εξαμήνων που έχουν εξεταστεί πιλοτικά έως αυτή τη στιγμή μέσω του PLS-4, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική επικοινωνία.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 1;6 έως 1;11 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 29,31 και τυπική απόκλιση 3,24. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 29,44 και τυπική απόκλιση 3,78.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 2;0 έως 2;5 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 34,57 και τυπική απόκλιση 2,10. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι: μέσος όρος 38,14 και τυπική απόκλιση 2,18.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 2;6 έως 2;11 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 19,24 και τυπική απόκλιση 4,42. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 4,14.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 3;0 έως 3;5 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 3,21. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι: μέσος όρος 24,16 και τυπική απόκλιση 4,01.

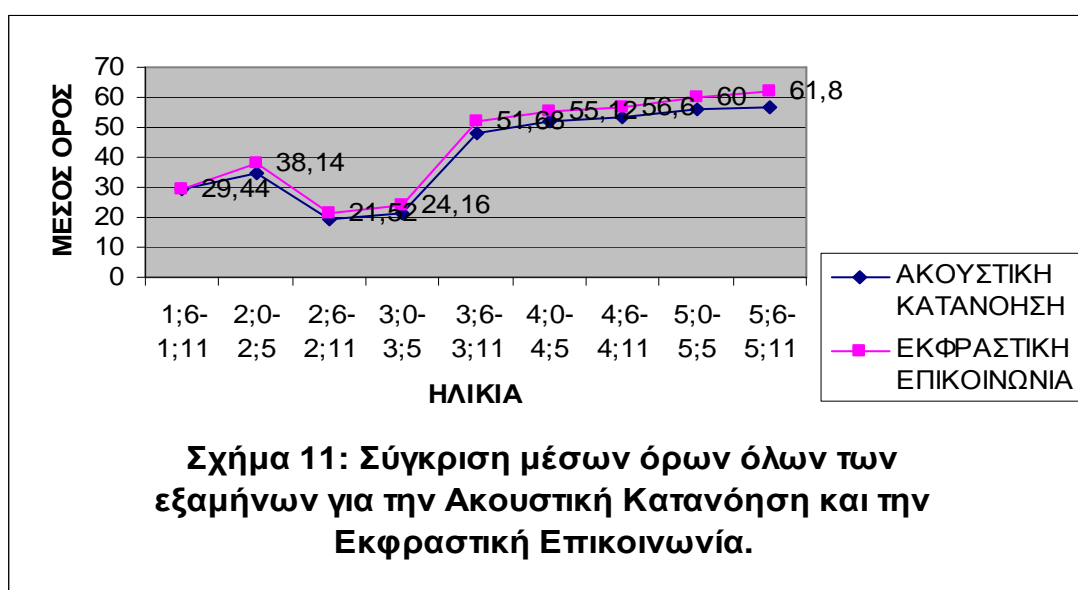
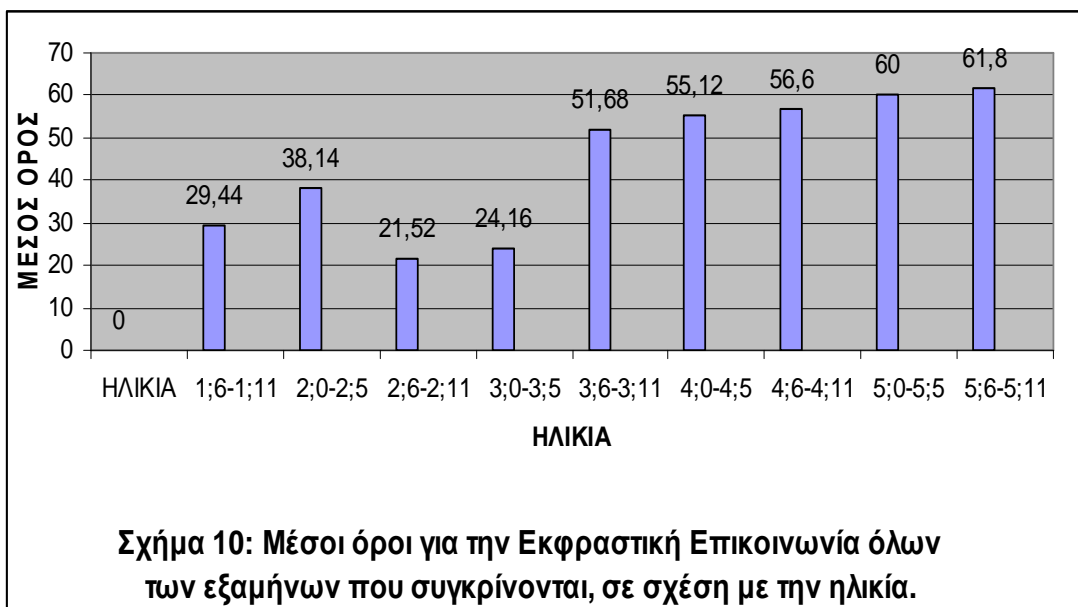
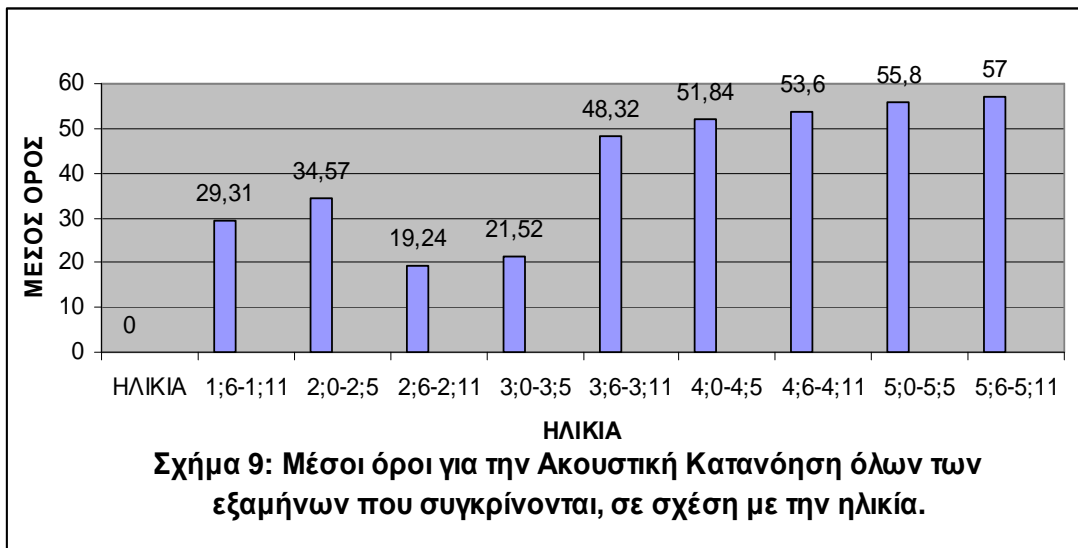
Στο ηλικιακό εξάμηνο από 3;6 έως 3;11 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 48,32 και τυπική απόκλιση 3,87. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 51,68 και τυπική απόκλιση 3,08.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 4;0 έως 4;5 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 51,84 και τυπική απόκλιση 3,48. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι: μέσος όρος 55,12 και τυπική απόκλιση 2,54.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 4;6 έως 4;11 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 53,6 και τυπική απόκλιση 2,70. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 56,6 και τυπική απόκλιση 2,9.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 5;0 έως 5;5 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 55,8 και τυπική απόκλιση 4. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 60 και τυπική απόκλιση 3,2.

Στο ηλικιακό εξάμηνο από 5;6 έως 5;11 χρονών, οι τιμές των μεταβλητών στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 57 και τυπική απόκλιση 2,3. Στην Εκφραστική Επικοινωνία οι τιμές είναι : μέσος όρος 61,8 και τυπική απόκλιση 2,9.

Παρατηρώντας τα παραπάνω γραφήματα (Σχήματα 9, 10, 11), φαίνεται να υπάρχει αύξηση του μέσου όρου από το πρώτο ηλικιακό εξάμηνο που εξετάζεται έως το δεύτερο. Στη συνέχεια παρατηρείται μείωση του μέσου όρου στο τρίτο και τέταρτο ηλικιακό εξάμηνο, σε σχέση με τα δύο πρώτα ηλικιακά εξάμηνα. Ακολουθεί ραγδαία αύξηση του μέσου όρου μεταξύ τέταρτου και πέμπτου ηλικιακού εξαμήνου. Έπειτα, παρατηρείται βαθμιαία αύξηση του μέσου όρου στα επόμενα ηλικιακά εξάμηνα. Τα παραπάνω συμπεράσματα που προκύπτουν ισχύουν τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και για την Εκφραστική επικοινωνία. Τέλος στο Σχήμα 11, παρατηρείται και πάλι ότι ο μέσος όρος της Εκφραστικής Επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από το μέσο όρο της Ακουστικής Κατανόησης, σε όλες τις ηλικιακές ομάδες που εξετάστηκαν.

4.9. Σύγκριση Ελληνικών και Αγγλικών Δεδομένων

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, ακολουθεί μία σύγκριση μεταξύ των δεδομένων που προέκυψαν από την πιλοτική εφαρμογή του τεστ, στις δύο ηλικιακές ομάδες (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών και ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών), και των Αγγλικών δεδομένων που προέκυψαν από τη στάθμιση του τεστ στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Zimmerman et all, 2008).

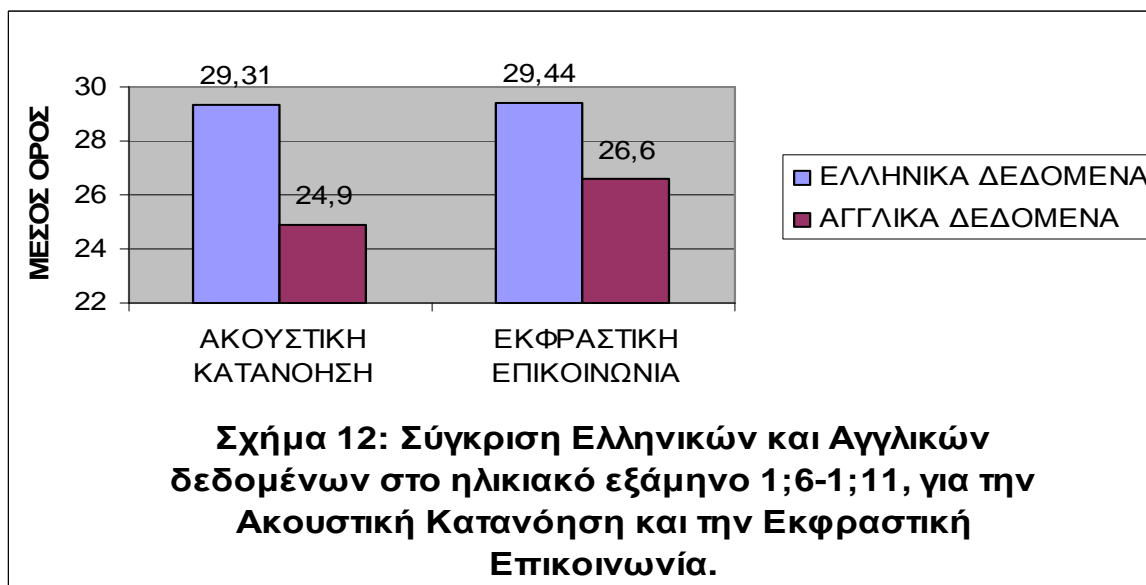
Στον Πίνακα 15 παρουσιάζονται οι τιμές της επίδοσης των παιδιών που συμμετείχαν στην κάθε έρευνα, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ		ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	
	A.K.	E. E.	A.K.	E. E.
ΗΛΙΚΙΑ 1;6-1;11				
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	29,31	29,44	24,9	26,6
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	3,24	3,777	4,2	4,4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	16		102	
ΗΛΙΚΙΑ 2;0-2;6				
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	34,57	38,14	30,8	32,7
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	2,102	2,179	4,9	5,2
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	14		100	

Πίνακας 15: Μετρήσιμες μεταβλητές Ελληνικών και Αγγλικών δεδομένων στα ηλικιακά εξάμηνα 1;6-1;11 και 2;0-2;6.

Για τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Ελληνικών δεδομένων, στην Ακουστική Κατανόηση είναι: μέσος όρος 29,31 και τυπική απόκλιση 3,24. Ενώ στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 29,44 και τυπική απόκλιση 3,777.

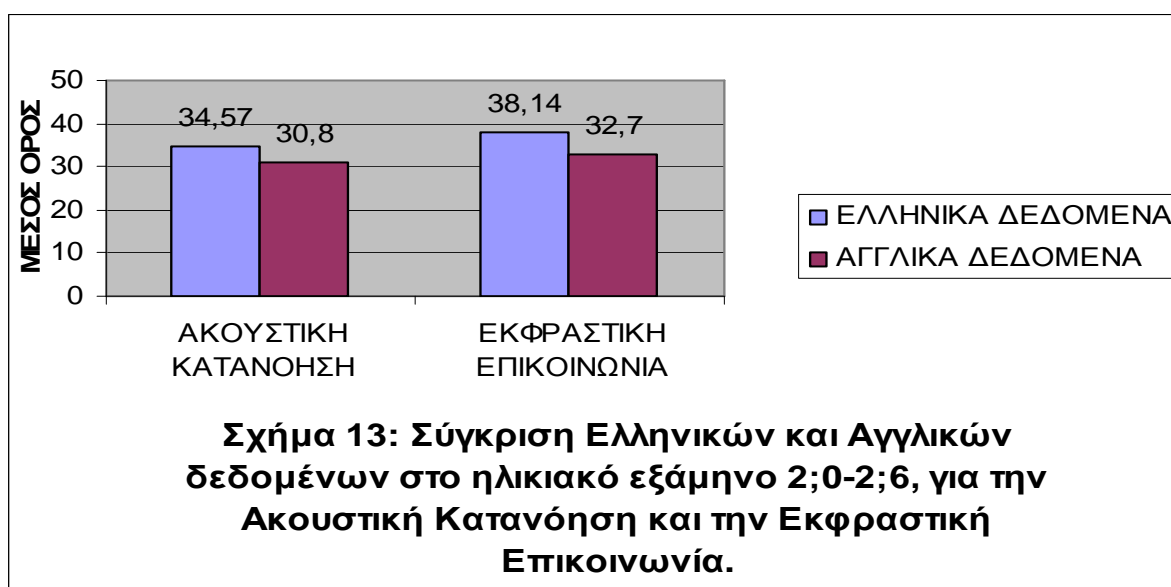
Για τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Αγγλικών δεδομένων, στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 24,9 και τυπική απόκλιση 4,2. Στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι: μέσος όρος 26,6 και τυπική απόκλιση 4,4.

Από το παραπάνω διάγραμμα, παρατηρείται μεγαλύτερος μέσος όρος των ελληνικών δεδομένων από των αγγλικών, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και για την Εκφραστική Επικοινωνία. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα ο αριθμός παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα υπολογίζεται στα δεκαέξι, ενώ στην Αμερική ο αριθμός παιδιών υπολογίζεται στα εκατόν δύο. Επομένως, η σύγκριση μεταξύ αυτών των δειγμάτων δεν είναι αξιόπιστη.

Για τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Ελληνικών δεδομένων, στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 34,57 και τυπική απόκλιση 2,102. Στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι: μέσος όρος 38,14 και τυπική απόκλιση 2,179.

Για τα παιδιά ηλικίας 2;0 έως 2;6 χρονών, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Αγγλικών δεδομένων, στην Ακουστική Κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 30,8 και τυπική απόκλιση 4,9. Στην Εκφραστική Επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 32,7 και τυπική απόκλιση 5,2.

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται, όπως και στο προηγούμενο ηλικιακό εξάμηνο, μεγαλύτερος μέσος όρος των Ελληνικών δεδομένων από των Αγγλικών, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και για την Εκφραστική Επικοινωνία. Ωστόσο, θα πρέπει και πάλι να αναφερθεί ότι

στην Ελλάδα ο αριθμός παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα υπολογίζεται στα δεκατέσσερα, ενώ στην Αμερική ο αριθμός παιδιών υπολογίζεται στα εκατό. Επομένως, η σύγκριση μεταξύ και αυτών των δειγμάτων δεν είναι αξιόπιστη.

4.10. Συχνότητα Λαθών των Υποκειμένων της Έρευνας

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα λάθη όπου έκαναν τα παιδιά που συμμετείχαν στη συγκεκριμένη έρευνα, με συγκεκριμένη συχνότητα στο κάθε ηλικιακό εξάμηνο και για κάθε υποκλίμακα.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται οι συχνότητες των λαθών που έκαναν τα παιδιά και αποδίδονται ποσοστιαία.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ 1;6-1;11		
ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ		
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΛΑΘΩΝ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ %
21	1	6
22	3	19
24	1	6
26	3	19
27	5	31
28	5	31
29	9	56
30	9	56
31	10	67
32	5	36
33	8	57
34	11	92
35	9	75
36	10	100
37	9	100
38	6	86
39	3	100
40	3	100
41	1	100
42	1	100
43	1	100

Πίνακας 16: Συχνότητα λαθών του ηλικιακού εξαμήνου 1;6-1;11 στην Ακουστική Κατανόηση και ποσοστό επί τοις εκατό.

Σύμφωνα λοιπόν με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 16, για τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρόνων, στην Ακουστική Κατανόηση προκύπτουν τα εξής: Πρώτες σε συχνότητα λαθών είναι οι δοκιμασίες 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, με ποσοστό 100%. Το παιδί στις δοκιμασίες αυτές καλείται αντίστοιχα να αναγνωρίσει χρώματα, να εξάγει συμπεράσματα, να κατανοήσει αναλογίες σε εικόνες, να κατανοήσει την έννοια του "περισσότερο" και του "πιο πολύ", να καταλάβει μεγάλες σε έκταση προτάσεις, να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες όπως "ψηλό, μακρύ, κοντό" και να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες όπως "σχήματα". Δεύτερη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 34 με ποσοστό

92%, η οποία αξιολογεί την ικανότητα του παιδιού να κατανοεί αντωνυμίες. Τρίτη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 38 με ποσοστό 86%, όπου το παιδί καλείται να αναγνωρίσει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες. Επόμενη δοκιμασία σε σειρά συχνότητας λαθών είναι η δοκιμασία 35 με ποσοστό 75%. Στη δοκιμασία αυτή εξετάζεται η κατανόηση της άρνησης σε προτάσεις. Πέμπτη σε σειρά συχνότητας είναι η δοκιμασία 31 με ποσοστό 67%, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει απλές περιγραφικές έννοιες όπως "μεγάλο", "βρεγμένο", "μικρό". Έκτη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 33 με ποσοστό 57%. Εδώ το παιδί καλείται να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες όπως "ένα", "μερικά", "τα υπόλοιπα", "όλα". Επόμενες σε σειρά συχνότητας είναι οι δοκιμασίες 29 και 30 με ποσοστό 56%. Στις δοκιμασίες αυτές το παιδί καλείται αντίστοιχα να κατανοήσει τη χρήση αντικειμένων και σχέσεις μέρους/όλου. Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία 32 με ποσοστό 36%, όπου το παιδί καλείται να ακολουθήσει συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή. Επόμενες σε σειρά συχνότητας, είναι οι δοκιμασίες 27 και 28 με ποσοστό 31%. Εδώ το παιδί καλείται αντίστοιχα να αναγνωρίσει ενέργειες σε εικόνες και να κατανοήσει αρκετές αντωνυμίες όπως "εγώ", "μου", "σου". Στη συνέχεια, ακολουθούν οι δοκιμασίες 22 και 26 με ποσοστό 19%, όπου εξετάζεται αντίστοιχα η ικανότητα του παιδιού να κατανοεί λέξεις απαγόρευσης και χωρικές έννοιες όπως "μέσα", "μακριά", "έξω από". Έπειτα, οι δοκιμασίες 21 και 24 με ποσοστό 6%. Σε αυτές τις δοκιμασίες το παιδί καλείται αντίστοιχα να αναγνωρίσει φωτογραφίες οικείων αντικειμένων και να κατανοήσει ρήματα στο συγκεκριμένο.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ 1;6-1;11		
ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ		
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΛΑΘΩΝ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ %
18	1	6
22	1	6
26	7	44
27	6	38
28	3	19
29	2	13
30	12	75
31	9	64
32	9	64
33	12	86
34	12	86
35	2	33
36	4	67
37	4	80
38	4	100
39	3	75
40	3	75
41	2	100
42	1	100
43	1	100
44	1	100
45	1	100

Πίνακας 17: Συχνότητα λαθών του ηλικιακού εξαμήνου 1;6-1;11 στην Εκφραστική Επικοινωνία και ποσοστό επί τοις εκατό.

Σύμφωνα με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 17, για τα παιδιά ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών, στην Εκφραστική Επικοινωνία προκύπτουν τα εξής: Πρώτες σε συχνότητα λαθών είναι οι δοκιμασίες 38, 41, 42, 43, 44, 45, με ποσοστό 100%. Αντίστοιχα, σε κάθε μία από αυτές το παιδί καλείται να περιγράψει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο, να απαντήσει λογικά σε ερωτήσεις, να χρησιμοποιήσει λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση, να συμπληρώσει αναλογίες, να απαντήσει σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα και σε ερωτήσεις τύπου "που". Στη συνέχεια, ακολουθούν οι δοκιμασίες 33 και 34 με ποσοστό λαθών 86%, όπου το παιδί καλείται αντίστοιχα να απαντήσει σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που" και να χρησιμοποιήσει καταλήξεις ρημάτων. Τρίτη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 37 με ποσοστό 80%. Στη δοκιμασία αυτή το παιδί καλείται να ονομάσει διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα. Επόμενες σε σειρά συχνότητας είναι οι δοκιμασίες 30, 39, 40 με ποσοστό 75%, όπου αξιολογείται κατά πόσο το παιδί χρησιμοποιεί διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων, ποσοτικές έννοιες και γενική κτητική. Πέμπτη σε σειρά συχνότητας είναι η δοκιμασία 36 με ποσοστό 67%. Εδώ το παιδί καλείται να παράγει βασικές προτάσεις τεσσάρων έως πέντε λέξεων. Ακολουθούν οι δοκιμασίες 31 και 32 με ποσοστό 64%, όπου το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει πληθυντικό αριθμό και να συνδυάσει τρεις ή τέσσερις λέξεις στην αυθόρμητη ομιλία. Επόμενη είναι η δοκιμασία 26 με ποσοστό 44%. Στη συγκεκριμένη δοκιμασία το παιδί καλείται να ονομάσει αντικείμενα σε φωτογραφίες. Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία 27 με ποσοστό 38%, όπου εξετάζεται εάν το παιδί χρησιμοποιεί λέξεις πιο συχνά από ότι χειρονομίες για να επικοινωνήσει. Έπειτα, η δοκιμασία 35 με ποσοστό 33%, όπου το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμούς και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις. Ακολουθεί η δοκιμασία 28 με ποσοστό 19%. Εξετάζεται η ικανότητα του παιδιού να κάνει ερωτήσεις. Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία 29 με ποσοστό 13%, όπου το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες. Τέλος, ακολουθούν οι δοκιμασίες 18 και 22 με ποσοστό 6%, στις οποίες αξιολογείται, εάν το παιδί ξεκινάει παιχνίδι κοινωνικής συνήθειας και εάν χρησιμοποιεί πέντε με δέκα λέξεις.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ 2;0-2;6		
ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ		
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΛΑΘΩΝ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ %
29	1	7
30	1	8
31	2	14
33	1	7
34	7	50
35	8	57
36	11	79
37	12	86
38	10	77
39	8	73
40	8	80
41	5	50
42	3	60
43	5	100
44	5	100
45	3	100
46	2	100
47	2	100

Πίνακας 18: Συχνότητα λαθών του ηλικιακού εξαμήνου 2;0-2;6 στην Ακουστική Κατανόηση και ποσοστό επί τοις εκατό.

Σύμφωνα λοιπόν με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 18, για τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, στην Ακουστική Κατανόηση προκύπτουν τα εξής: Πρώτες σε συχνότητα λαθών είναι οι δοκιμασίες 43, 44, 45, 46, 47, με ποσοστό 100%. Το παιδί καλείται αντίστοιχα να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες όπως "σχήματα", χωρικές έννοιες όπως "κάτω από", "πίσω από", "δίπλα σε", και "μπροστά από", καταλήξεις ουσιαστικών (-ος,-ης), χρονικές έννοιες όπως "νύχτα" και "μέρα" και εκτεταμένες σύνθετες προτάσεις. Δεύτερη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 37 με ποσοστό 86%. Εδώ το παιδί αξιολογείται ως προς την ικανότητα του να εξάγει συμπεράσματα. Ακολουθεί η δοκιμασία 40 με ποσοστό 80%, όπου σε αυτήν το παιδί καλείται να κατανοήσει την έννοια του "περισσότερο" και του "πολύ". Επόμενη, είναι η δοκιμασία 36 με ποσοστό 79%. Σε αυτήν αξιολογείται κατά πόσο το παιδί μπορεί να αναγνωρίσει χρώματα. Ακολουθεί η δοκιμασία 39 με ποσοστό 73%, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει αναλογίες σε εικόνες. Έκτη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 42 με ποσοστό 60%. Εδώ εξετάζεται η κατανόηση ποιοτικών εννοιών όπως "ψηλό", "μακρύ" και "κοντό". Ακολουθεί η δοκιμασία 35 με ποσοστό 57%, στην οποία το παιδί καλείται να καταλάβει την άρνηση σε προτάσεις. Έπειτα, οι δοκιμασίες 34 και 41 με ποσοστό 50%. Αντίστοιχα εδώ το παιδί καλείται να κατανοήσει αντωνυμίες και μεγάλες σε έκταση προτάσεις. Επόμενη σε σειρά συχνότητας είναι η δοκιμασία 31 με ποσοστό 14%, στην οποία αξιολογούνται απλές περιγραφικές έννοιες όπως "μεγάλο", "βρεγμένο", "μικρό". Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία 30 με ποσοστό 8%, στην οποία αξιολογείται η κατανόηση σχέσεων μέρους/όλου. Τέλος, ακολουθούν οι δοκιμασίες 29 και 33 με ποσοστό 7%, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει τη χρήση αντικειμένων και ποσοτικών εννοιών όπως "ένα", "μερικά", "τα υπόλοιπα", "όλα".

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ 2;0-2;6		
ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ		
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΛΑΘΩΝ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ %
25	2	14
31	2	14
33	2	14
34	5	36
37	4	29
38	9	64
39	3	21
40	6	43
41	2	86
42	12	100
43	11	100
44	10	91
45	7	78
46	1	33
47	2	100
48	2	100
49	2	100
50	2	100
51	2	100

Πίνακας 19: Συχνότητα λαθών του ηλικιακού εξαμήνου 2;0-2;6 στην Εκφραστική Επικοινωνία και ποσοστό επί τοις εκατό.

Σύμφωνα λοιπόν με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 19, για τα παιδιά ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, στην Εκφραστική Επικοινωνία προκύπτουν τα εξής: Πρώτες σε συχνότητα λαθών είναι οι δοκιμασίες 42, 43, 47, 48, 49, 50 και 51 με ποσοστό 100%. Το παιδί καλείται αντίστοιχα να χρησιμοποιήσει λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση, να συμπληρώσει αναλογίες, να ονομάσει αντικείμενα όταν το αντικείμενο περιγράφεται, να ανταποκριθεί σε ερωτήσεις με "γιατί" για να αιτιολογήσει, να παράγει κατηγορίες ονομάτων, να επαναλαμβάνει προτάσεις και να χρησιμοποιήσει ποιοτικές έννοιες όπως "μακρύ" και "κοντό". Δεύτερη σε συχνότητα λαθών είναι η δοκιμασία 44 με ποσοστό 91%, όπου το παιδί καλείται να απαντήσει σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα. Ακολουθεί η δοκιμασία 41 με ποσοστό 86%, η οποία αξιολογεί εάν το παιδί μπορεί να απαντήσει λογικά σε ερωτήσεις. Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία 45 με ποσοστό 78%. Εδώ εξετάζεται εάν το παιδί απαντάει σε ερωτήσεις τύπου "που". Επόμενη, είναι η δοκιμασία 38 με ποσοστό 64%, όπου το παιδί πρέπει να περιγράψει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο. Ακολουθεί η δοκιμασία 40 με ποσοστό 43%, στην οποία εξετάζεται η χρήση της γενικής κτητικής. Έπειτα, η δοκιμασία 34 με ποσοστό 36%, στην οποία αξιολογείται η χρήση καταλήξεων σε ρήματα. Στη συνέχεια, η δοκιμασία 46 με ποσοστό 33%, όπου το παιδί καλείται να συμπληρώσει αναλογίες. Επόμενη σε σειρά συχνότητας είναι η δοκιμασία 37 με ποσοστό 29%, στην οποία εξετάζεται η ικανότητα του παιδιού να ονομάζει διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα. Ακολουθεί η δοκιμασία 39 με ποσοστό 21%. Σε αυτήν αξιολογείται η χρήση ποσοτικών εννοιών. Τέλος, ακολουθούν οι δοκιμασίες 25, 31 και 33 με ποσοστό 14%, όπου το παιδί καλείται να βαβίσει με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία, να χρησιμοποιήσει πληθυντικό αριθμό και να απαντήσει σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που".

4.11. Γλωσσικές Ικανότητες των Υποκειμένων της Έρευνας

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, περιγράφονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα αυτή, όπως αυτές προκύπτουν από την επιτυχία τους στις δοκιμασίες του τεστ, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία και στις δύο ηλικιακές ομάδες (από 1;6 έως 1;11 χρονών και από 2;0 έως 2;6 χρονών). Αυτές οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών αποδίδονται και ποσοστιαία.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ			
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ		ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 1;6- 1;11	ΠΟΣΟΣΤΟ %
9	Κουνάει και χτυπάει αντικείμενα στο παιχνίδι	16/16	100%
10	Διακόπτει τη δραστηριότητα όταν λες το όνομά του/της	16/16	100%
11	Προσμένει τι θα συμβεί μετά	16/16	100%
12	Αναζητά ενεργά την πηγή του ήχου όταν η πηγή δεν είναι ορατή	16/16	100%
13	Εστιάζει σε αντικείμενα ή πρόσωπα στους οποίους ο φροντιστής στρέφει την προσοχή του	16/16	100%
14	Καταλαβαίνει τι θέλεις όταν απλώνεις τα χέρια σου και λες 'Έλα σε μένα	16/16	100%
15	Ανταποκρίνεται στο όχι	16/16	100%

16	Καταλαβαίνει μια συγκεκριμένη λέξη ή μια φράση (εκτός από το όχι) για μέλη οικογένειας, κατοικίδια, αντικείμενα ή κοινωνικές συνήθειες	16/16	100%
17	Χρησιμοποιεί περισσότερα από ένα αντικείμενα στο παιχνίδι	16/16	100%
18	Ακολουθεί συνήθειες, οικείες οδηγίες με προτροπές	16/16	100%
19	Επιδεικνύει την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι	16/16	100%
20	Αναγνωρίζει οικεία αντικείμενα από ένα σύνολο αντικειμένων	16/16	100%
21	Αναγνωρίζει φωτογραφίες οικείων αντικειμένων	15/16	94%
22	Κατανοεί λέξεις απαγόρευσης	13/16	81%
23	Αναγνωρίζει μέρη του σώματος στον εαυτό του, στο φροντιστή ή στο αρκουδάκι	16/16	100%
24	Κατανοεί ρήματα στο συγκεκριμένο	15/16	94%
25	Αναγνωρίζει είδη ενδυμασίας στον εαυτό του ή στον φροντιστή	16/16	100%
26	Κατανοεί χωρικές έννοιες (μέσα, μακριά, έξω από)	13/16	81%
27	Αναγνωρίζει ενέργειες σε εικόνες	11/16	69%
28	Κατανοεί αρκετές αντωνυμίες (εγώ, μου, σου)	11/16	69%
29	Κατανοεί τη χρήση αντικειμένων	7/16	44%
30	Κατανοεί σχέσεις μέρους/όλου	7/16	44%
31	Κατανοεί απλές περιγραφικές έννοιες (μεγάλο, βρεγμένο, μικρό)	5/15	33%
32	Ακολουθεί συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή	9/14	64%
33	Κατανοεί ποσοτικές έννοιες (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα)	6/14	43%
34	Κατανοεί αντωνυμίες (της, του, αυτή, αυτός)	1/12	8%
35	Καταλαβαίνει την άρνηση στις προτάσεις	3/12	25%
36	Αναγνωρίζει χρώματα	0/10	0%
37	Εξάγει συμπεράσματα	0/9	0%
38	Αναγνωρίζει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες	1/6	17%
39	Κατανοεί αναλογίες σε εικόνες	0/3	0%
40	Κατανοεί την έννοια του "περισσότερο" και του "πιο πολύ"	0/3	0%
41	Καταλαβαίνει μεγάλες σε έκταση προτάσεις	0/1	0%
42	Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (ψηλό, μακρύ, κοντό)	0/1	0%
43	Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (σχήματα)	0/1	0%
44	Κατανοεί χωρικές έννοιες (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από)	0/1	0%

Πίνακας 20: Γλωσσικές ικανότητες παιδιών που συμμετείχαν στη στάθμιση, ηλικίας 1;6-1;11 σε σχέση με την επιτυχία τους στις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον Πίνακα 20, παρουσιάζονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρόνων. Οι γλωσσικές ικανότητες προκύπτουν με βάση την επίδοση τους στις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης. Τα παιδιά λοιπόν αυτής της ηλικιακής ομάδας, στην συγκεκριμένη υποκλίμακα παρουσιάζουν τις εξής γλωσσικές ικανότητες: Σε ποσοστό 100% κουνάνε και χτυπάνε αντικείμενα στο παιχνίδι, διακόπτουν τη δραστηριότητα όταν λες το όνομά τους, προσμένουν τι θα συμβεί μετά, αναζητούν ενεργά την πηγή του ήχου όταν η πηγή δεν είναι ορατή και εστιάζουν σε αντικείμενα ή πρόσωπα στα οποία ο φροντιστής στρέφει την προσοχή του. Επίσης, καταλαβαίνουν τι θέλεις όταν απλώνεις τα χέρια σου και λες "έλα σε μένα", ανταποκρίνονται στο όχι, καταλαβαίνουν μια συγκεκριμένη λέξη ή μια φράση (εκτός από το όχι) για μέλη οικογένειας, κατοικίδια, αντικείμενα ή κοινωνικές συνήθειες και χρησιμοποιούν περισσότερα από ένα αντικείμενα στο παιχνίδι. Επιπλέον, ακολουθούν οικείες οδηγίες με προτροπές, επιδεικνύουν την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι, αναγνωρίζουν οικεία αντικείμενα από ένα σύνολο αντικειμένων, αναγνωρίζουν μέρη του σώματος στον εαυτό τους, στο φροντιστή ή στο αρκουδάκι και τέλος αναγνωρίζουν είδη ενδυμασίας στον εαυτό τους ή στον φροντιστή. Σε ποσοστό 94% αναγνωρίζουν φωτογραφίες οικείων αντικειμένων και κατανοούν ρήματα στο συγκεκριμένο, ενώ σε ποσοστό 81% κατανοούν χωρικές έννοιες (μέσα, μακριά, έξω από) και λέξεις απαγόρευσης. Σε ποσοστό 69% αναγνωρίζουν ενέργειες σε εικόνες και κατανοούν αρκετές αντωνυμίες (εγώ, μου, σου), ενώ σε ποσοστό 64% ακολουθούν συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή. Σε ποσοστό 44% κατανοούν τη χρήση αντικειμένων και σχέσεις μέρους/όλου. Σε ποσοστό 43% κατανοούν ποσοτικές έννοιες (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα), ενώ σε ποσοστό 33% κατανοούν απλές περιγραφικές έννοιες (μεγάλο, βρεγμένο, μικρό). Τέλος, σε ποσοστό 25% καταλαβαίνουν την άρνηση στις προτάσεις, σε ποσοστό 17% αναγνωρίζουν κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες και σε ποσοστό 8% κατανοούν αντωνυμίες όπως "του", "της", "αυτός", "αυτή".

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ			
	ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 1;6-1;11	ΠΟΣΟΣΤΟ 100%
7	Διαμαρτύρεται μέσω χειρονομιών ή φωνητικού Παιχνιδιού	16/16	100%
8	Παράγει δύο διαφορετικούς ήχους φωνηέντων	16/16	100%
9	Παράγει δύο διαφορετικά σύμφωνα	16/16	100%
10	Συνδυάζει ήχους για να σχηματίσει μια συλλαβή	16/16	100%
11	Αναζητάει προσοχή από τους άλλους	16/16	100%
12	Παίζει απλά παιχνίδια	16/16	100%
13	Επικοινωνεί μη λεκτικά χρησιμοποιώντας χειρονομίες ή σπρωξίματα και τραβήγματα	16/16	100%
14	Είναι ικανό να παράγει ηχητικές εκφορές χωρίς τη συνοδεία κινήσεων χεριών και ποδιών	16/16	100%
15	Συμμετέχει σε παιχνίδι που παίζει συνήθως με ένα άλλο πρόσωπο για 1 έως 2 λεπτά	16/16	100%
16	Παράγει δύο συλλαβές μαζί (π.χ. μαμά, μπαμπά)	16/16	100%

17	Έχει λεξιλόγιο τουλάχιστον μιας λέξης	16/16	100%
18	Ξεκινάει παιχνίδι (turn taking) κοινωνικής συνήθειας	15/16	94%
19	Προτείνει παιχνίδι ή δείχνει αντικείμενο για να το δείξει στους άλλους	16/16	100%
20	Παράγει μια ποικιλία συμφώνων	16/16	100%
21	Μιμείται λέξεις	16/16	100%
22	Χρησιμοποιεί 5-10 λέξεις	15/16	94%
23	Χρησιμοποιεί ηχητικές εκφορές και χειρονομίες για να ζητήσει παιχνίδια ή φαγητό	16/16	100%
24	Παράγει διάφορους συνδυασμούς τύπου σύμφωνο-φωνήεν	16/16	100%
25	Βαβίζει με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία	16/16	100%
26	Ονομάζει αντικείμενα σε φωτογραφίες	9/16	56%
27	Χρησιμοποιεί λέξεις πιο συχνά απ' ότι χειρονομίες για να επικοινωνήσει	10/16	63%
28	Κάνει ερωτήσεις	13/16	81%
29	Χρησιμοποιεί λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες	14/16	88%
30	Χρησιμοποιεί διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων	4/16	25%
31	Χρησιμοποιεί πληθυντικό αριθμό	5/16	36%
32	Συνδυάζει τρεις ή τέσσερις λέξεις στην αυθόρμητη ομιλία	5/14	36%
33	Απαντά σε ερωτήσεις τύπου τι και που	2/14	14%
34	Χρησιμοποιεί ρήματα (καταλήξεις)	2/14	14%
35	Χρησιμοποιεί διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμοί, και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις	4/6	67%
36	Παράγει βασικές προτάσεις τεσσάρων έως πέντε λέξεων	2/6	33%
37	Ονομάζει διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα	1/5	20%
38	Λέει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο	0/4	0%
39	Χρησιμοποιεί ποσοτικές έννοιες	1/4	25%
40	Χρησιμοποιεί γενική κτητική	1/4	25%
41	Απαντά λογικά σε ερωτήσεις	0/2	0%
42	Χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση	0/1	0%
43	Συμπληρώνει αναλογίες	0/1	0%
44	Απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα	0/1	0%
45	Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "που"	0/1	0%

Πίνακας 21: Γλωσσικές ικανότητες παιδιών που συμμετείχαν στη στάθμιση, ηλικίας 1;6-1;11 σε σχέση με την επιτυχία τους στις δοκιμασίες της Εκφραστικής Επικοινωνίας και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον Πίνακα 21, παρουσιάζονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρόνων, τα οποία συμμετείχαν στην στάθμιση. Οι γλωσσικές ικανότητες προκύπτουν με βάση την επίδοση τους στις δοκιμασίες της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Τα παιδιά λοιπόν αυτής της ηλικιακής ομάδας στη συγκεκριμένη υποκλίμακα, παρουσιάζουν τις εξής γλωσσικές ικανότητες: Σε ποσοστό 100% διαμαρτύρονται μέσω χειρονομιών ή φωνητικού παιχνιδιού, παράγουν δύο διαφορετικά φωνήεντα και σύμφωνα, συνδυάζουν ήχους για να σχηματίσουν μια συλλαβή και αναζητούν προσοχή από τους άλλους. Επιπλέον, παίζουν απλά παιχνίδια, επικοινωνούν μη λεκτικά χρησιμοποιώντας χειρονομίες ή σπρωξίματα και τραβήγματα, είναι ικανά να παράγουν ηχητικές εκφορές χωρίς τη συνοδεία κινήσεων χεριών και ποδιών, συμμετέχουν σε παιχνίδι που παίζουν συνήθως με ένα άλλο πρόσωπο για 1 έως 2 λεπτά και παράγουν δύο συλλαβές μαζί (π.χ. μαμά, μπαμπά). Ακόμη, έχουν λεξιλόγιο τουλάχιστον μιας λέξης, προτείνουν παιχνίδι ή δείχνουν αντικείμενο για να το δείξουν στους άλλους και παράγουν μια ποικιλία συμφώνων. Τέλος, μιμούνται λέξεις, χρησιμοποιούν ηχητικές εκφορές και χειρονομίες για να ζητήσουν παιχνίδια ή φαγητό, παράγουν διάφορους συνδυασμούς τύπου σύμφωνο-φωνήεν και βαβίζουν με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία. Σε ποσοστό 94% ξεκινούν παιχνίδι κοινωνικής συνήθειας και παράγουν 5-10 λέξεις. Σε ποσοστό 88% χρησιμοποιούν λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες και σε ποσοστό 81% κάνουν ερωτήσεις. Σε ποσοστό 67% χρησιμοποιούν διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμούς, και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις και σε ποσοστό 63% χρησιμοποιούν λέξεις πιο συχνά απ' ό,τι χειρονομίες για να επικοινωνήσουν. Σε ποσοστό 56% ονομάζουν αντικείμενα σε φωτογραφίες, ενώ σε ποσοστό 36% χρησιμοποιούν πληθυντικό αριθμό και συνδυάζουν τρεις ή τέσσερις λέξεις στην αυθόρμητη ομιλία. Σε ποσοστό 33% παράγουν βασικές προτάσεις τεσσάρων έως πέντε λέξεων και σε ποσοστό 25% χρησιμοποιούν διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων, ποσοτικές έννοιες και γενική κτητική. Σε ποσοστό 20% ονομάζουν διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα και τέλος σε ποσοστό 14% απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τί" και "που" και χρησιμοποιούν καταλήξεις σε ρήματα.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ			
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ		ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 2;0- 2;6	ΠΟΣΟΣΤΟ %
17	Χρησιμοποιεί περισσότερα από ένα αντικείμενα στο παιχνίδι	14/14	100%
18	Ακολουθεί συνήθειες, οικείες οδηγίες με προτροπές	14/14	100%
19	Επιδεικνύει την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι	14/14	100%
20	Αναγνωρίζει οικεία αντικείμενα από ένα σύνολο αντικειμένων	14/14	100%
21	Αναγνωρίζει φωτογραφίες οικείων αντικειμένων	14/14	100%
22	Κατανοεί λέξεις απαγόρευσης	13/14	93%
23	Αναγνωρίζει μέρη του σώματος στον εαυτό του, στο φροντιστή ή στο αρκουδάκι	14/14	100%
24	Κατανοεί ρήματα στο συγκεκριμένο	14/14	100%
25	Αναγνωρίζει είδη ενδυμασίας στον εαυτό του ή στον φροντιστή	14/14	100%
26	Κατανοεί χωρικές έννοιες (μέσα, μακριά, έξω από)	14/14	100%
27	Αναγνωρίζει ενέργειες σε εικόνες	14/14	100%

28	Κατανοεί αρκετές αντωνυμίες (εγώ, μου, σου)	14/14	100%
29	Κατανοεί τη χρήση αντικειμένων	13/14	93%
30	Κατανοεί σχέσεις μέρους/όλου	13/14	93%
31	Κατανοεί απλές περιγραφικές έννοιες (μεγάλο, βρεγμένο, μικρό)	12/14	86%
32	Ακολουθεί συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή	14/14	100%
33	Κατανοεί ποσοτικές έννοιες (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα)	13/14	93%
34	Κατανοεί αντωνυμίες (του, της, αυτός, αυτή)	7/14	50%
35	Καταλαβαίνει την άρνηση στις προτάσεις	6/14	43%
36	Αναγνωρίζει χρώματα	3/14	21%
37	Εξάγει συμπεράσματα	2/14	14%
38	Αναγνωρίζει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες	3/13	23%
39	Κατανοεί αναλογίες σε εικόνες	3/11	27%
40	Κατανοεί την έννοια του "περισσότερο" και του "πιο πολύ"	2/10	20%
41	Καταλαβαίνει μεγάλες σε έκταση προτάσεις	0/5	0%
42	Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (ψηλό, μακρύ, κοντό)	2/5	40%
43	Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (σχήματα)	0/5	0%
44	Κατανοεί χωρικές έννοιες (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από)	0/5	0%
45	Κατανοεί καταλήξεις ουσιαστικών (-ος/-ης) όπως "ένας που..."	0/3	0%
46	Κατανοεί χρονικές έννοιες (νύχτα, μέρα)	0/2	0%
47	Κατανοεί εκτεταμένες (σύνθετες) προτάσεις	0/2	0%

Πίνακας 22: Γλωσσικές ικανότητες παιδιών που συμμετείχαν στη στάθμιση, ηλικίας 2;0-2;6 σε σχέση με την επιτυχία τους στις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον Πίνακα 22, παρουσιάζονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών τα οποία συμμετείχαν στην στάθμιση. Οι γλωσσικές ικανότητες προκύπτουν με βάση την επίδοση των παιδιών στις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης. Τα παιδιά λοιπόν αυτής της ηλικιακής ομάδας στην συγκεκριμένη υποκλίμακα, παρουσιάζουν τις εξής γλωσσικές ικανότητες: Σε ποσοστό 100% χρησιμοποιούν περισσότερα από ένα αντικείμενα στο παιχνίδι, ακολουθούν οικείες οδηγίες με προτροπές, επιδεικνύουν την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι και αναγνωρίζουν οικεία αντικείμενα από ένα σύνολο αντικειμένων. Επιπλέον, αναγνωρίζουν φωτογραφίες οικείων αντικειμένων και μέρη του σώματος στον εαυτό τους, στο φροντιστή ή στο αρκουδάκι, κατανοούν ρήματα στο συγκείμενο και αναγνωρίζουν είδη ενδυμασίας στον εαυτό τους ή στον φροντιστή. Τέλος, κατανοούν χωρικές έννοιες όπως "μέσα", "μακριά", "έξω από", αναγνωρίζουν ενέργειες σε εικόνες, κατανοούν αρκετές αντωνυμίες όπως "εγώ", "μου", "σου" και ακολουθούν συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή. Σε ποσοστό 93% κατανοούν λέξεις απαγόρευσης, τη χρήση αντικειμένων, σχέσεις μέρους/όλου

και ποσοτικές έννοιες όπως "ένα", "μερικά", "τα υπόλοιπα", "όλα". Σε ποσοστό 86% κατανοούν απλές περιγραφικές έννοιες όπως "μεγάλο", "βρεγμένο", "μικρό", σε ποσοστό 50% κατανοούν αντωνυμίες όπως "του", "της", "αυτός", "αυτή" και σε ποσοστό 43% καταλαβαίνουν την άρνηση στις προτάσεις. Επίσης, σε ποσοστό 40% κατανοούν ποιοτικές έννοιες όπως "ψηλό", "μακρύ", "κοντό", σε ποσοστό 27% κατανοούν αναλογίες σε εικόνες και σε ποσοστό 23% αναγνωρίζουν κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες. Τέλος, σε ποσοστό 21% αναγνωρίζουν χρώματα, σε ποσοστό 20% κατανοούν την έννοια του "περισσότερο" και του "πιο πολύ", ενώ σε ποσοστό 14% εξάγουν συμπεράσματα.

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ			
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ		ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 2;0-2;6	ΠΟΣΟΣΤΟ %
14	Είναι ικανό να παράγει ηχητικές εκφορές χωρίς τη συνοδεία κινήσεων χεριών και ποδιών	14/14	100%
15	Συμμετέχει σε παιχνίδι που παίζει συνήθως με ένα άλλο πρόσωπο για 1 έως 2 λεπτά	14/14	100%
16	Παράγει δύο συλλαβές μαζί (π.χ. μαμά, μπαμπά)	14/14	100%
17	Έχει λεξιλόγιο τουλάχιστον μιας λέξης	14/14	100%
18	Ξεκινάει παιχνίδι (turn taking) κοινωνικής συνήθειας	14/14	100%
19	Προτείνει παιχνίδι ή δείχνει αντικείμενο για να το δείξει στους άλλους	14/14	100%
20	Παράγει μια ποικιλία συμφώνων	14/14	100%
21	Μιμείται λέξεις	14/14	100%
22	Χρησιμοποιεί 5-10 λέξεις	14/14	100%
23	Χρησιμοποιεί ηχητικές εκφορές και χειρονομίες για να ζητήσει παιχνίδια ή φαγητό	14/14	100%
24	Παράγει διάφορους συνδυασμούς τύπου σύμφωνο-φωνήεν	14/14	100%
25	Βαβίζει με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία	12/14	86%
26	Ονομάζει αντικείμενα σε φωτογραφίες	14/14	100%
27	Χρησιμοποιεί λέξεις πιο συχνά απ' ό,τι χειρονομίες για να επικοινωνήσει	14/14	100%
28	Κάνει ερωτήσεις	14/14	100%
29	Χρησιμοποιεί λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες	14/14	100%
30	Χρησιμοποιεί διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων	14/14	100%
31	Χρησιμοποιεί πληθυντικό αριθμό	12/14	86%
32	Συνδυάζει τρεις ή τέσσερις λέξεις στην αυθόρμητη ομιλία	14/14	100%

33	Απαντά σε ερωτήσεις τύπου τι και που	12/14	86%
34	Χρησιμοποιεί ρήματα (καταλήξεις)	9/14	64%
35	Χρησιμοποιεί διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμοί, και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις	14/14	100%
36	Παράγει βασικές προτάσεις τεσσάρων έως πέντε λέξεων	14/14	100%
37	Ονομάζει διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα	10/14	71%
38	Λέει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο	5/14	36%
39	Χρησιμοποιεί ποσοτικές έννοιες	11/14	79%
40	Χρησιμοποιεί γενική κτητική	8/14	57%
41	Απαντά λογικά σε ερωτήσεις	2/14	14%
42	Χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση	0/12	0%
43	Συμπληρώνει αναλογίες	0/11	0%
44	Απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα	1/11	9%
45	Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "που"	2/9	22%
46	Συμπληρώνει αναλογίες	2/3	67%
47	Ονομάζει αντικείμενα όταν το αντικείμενο περιγράφεται	0/2	0%
48	Ανταποκρίνεται σε ερωτήσεις με γιατί, για να αιτιολογήσει	0/2	0%
49	Κατηγορίες ονομάτων	0/2	0%
50	Επαναλαμβάνει προτάσεις	0/2	0%
51	Χρησιμοποιεί ποιοτικές έννοιες κοντό και μακρύ	0/2	0%

Πίνακας 23: Γλωσσικές ικανότητες παιδιών που συμμετείχαν στη στάθμιση, ηλικίας 2;0-2;6 σε σχέση με την επιτυχία τους στις δοκιμασίες της Εκφραστικής Επικοινωνίας και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον Πίνακα 23, παρουσιάζονται οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας από 2;0 έως 2;6 χρονών, τα οποία συμμετείχαν στην στάθμιση. Οι γλωσσικές ικανότητες προκύπτουν με βάση την επίδοση των παιδιών στις δοκιμασίες της συγκεκριμένης υποκλίμακας. Τα παιδιά λοιπόν αυτής της ηλικιακής ομάδας στην Εκφραστική Επικοινωνία, παρουσιάζουν τις εξής γλωσσικές ικανότητες: Σε ποσοστό 100% είναι ικανά να παράγουν ηχητικές εκφορές χωρίς τη συνοδεία κινήσεων χεριών και ποδιών, συμμετέχουν σε παιχνίδι που παίζουν συνήθως με ένα άλλο πρόσωπο για 1 έως 2 λεπτά, παράγουν δύο συλλαβές μαζί (π.χ. μαμά, μπαμπά) και έχουν λεξιλόγιο τουλάχιστον μιας λέξης. Επιπλέον, ξεκινούν παιχνίδι κοινωνικής συνήθειας, προτείνουν

παιχνίδι ή δείχνουν αντικείμενο για να το δείξουν στους άλλους, παράγουν μια ποικιλία συμφώνων και μιμούνται λέξεις. Ακόμη, χρησιμοποιούν 5-10 λέξεις, ηχητικές εκφορές και χειρονομίες για να ζητήσουν παιχνίδια ή φαγητό, παράγουν διάφορους συνδυασμούς τύπου σύμφωνο-φωνήεν, ονομάζουν αντικείμενα σε φωτογραφίες και χρησιμοποιούν λέξεις πιο συχνά απ' ό,τι χειρονομίες για να επικοινωνήσουν. Τέλος, κάνουν ερωτήσεις, χρησιμοποιούν λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες, διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων, συνδυάζουν τρεις ή τέσσερις λέξεις στην αυθόρμητη ομιλία, χρησιμοποιούν διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμούς και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις και παράγουν βασικές προτάσεις τεσσάρων έως πέντε λέξεων. Σε ποσοστό 86% χρησιμοποιούν πληθυντικό αριθμό και απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που". Σε ποσοστό 79% χρησιμοποιούν ποσοτικές έννοιες, σε ποσοστό 71% ονομάζουν διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα, σε ποσοστό 67% συμπληρώνουν αναλογίες και σε ποσοστό 64% χρησιμοποιούν καταλήξεις ρημάτων. Σε ποσοστό 57% χρησιμοποιούν γενική κτητική και σε ποσοστό 36% λένε πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο. Τέλος, σε ποσοστό 14% απαντούν λογικά σε ερωτήσεις και σε ποσοστό 9% απαντούν σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κατά τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψε, ότι υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ των παιδιών ηλικίας 1;6 έως 1;11 και 2;0 έως 2;6 χρονών, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία ξεχωριστά, όσο και για το Σύνολο αυτών. Έτσι προκύπτει, ότι η ηλικία επηρεάζει σημαντικά την επίδοση των παιδιών, κάτι που είναι φυσιολογικό να συμβαίνει, διότι μεγαλώνοντας το παιδί αναπτύσσει όλο και περισσότερο τις αντιληπτικές και εκφραστικές γλωσσικές του ικανότητες.

Ωστόσο τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το φύλο δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών για την Ακουστική Κατανόηση, όμως επηρεάζει την επίδοση τους για την Εκφραστική Επικοινωνία. Επιπλέον, το φύλο επηρεάζει και την συνολική επίδοση (Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία) των παιδιών. Αυτό αποδεικνύεται από την στατιστική ανάλυση του t-test, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά για την Ακουστική Κατανόηση, αλλά υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά για την Εκφραστική Επικοινωνία, σε σχέση με το φύλο. Παρόλο λοιπόν, που το φύλο δεν επηρεάζει την Ακουστική Κατανόηση, το Σύνολο επηρεάζεται στατιστικώς σημαντικά από την Εκφραστική Επικοινωνία, καθιστώντας έτσι το φύλο παράγοντα διαφοροποίησης των γλωσσικών ικανοτήτων των παιδιών.

Τα παραπάνω δεδομένα, κατεύθυναν τους ερευνητές της παρούσας μελέτης στη σύγκριση των μέσων όρων αγοριών και κοριτσιών, όπου και παρατηρήθηκε ότι τα κορίτσια και των δύο ηλικιακών ομάδων, παρουσίασαν μεγαλύτερη επίδοση από τα αγόρια αντίστοιχης ηλικίας. Διαπιστώθηκε διακύμανση της επίδοσης, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση και για την Εκφραστική Επικοινωνία ξεχωριστά, όσο και για το Σύνολο αυτών των δύο. Κατά τους Tse et al (2002), τα κορίτσια υπερτερούν εκφραστικά έναντι των αγοριών (Tse, Chan, Kwong, & Li, 2002). Η έρευνα αυτή, ταυτίζεται με τα ευρήματα τα οποία αναφέρονται παραπάνω, επιβεβαιώνοντας ότι τα κορίτσια προηγούνται γλωσσικά από τα αγόρια ως προς την έκφραση .

Συγκρίνοντας τους μέσους όρους των δύο ηλικιακών ομάδων σχετικά με την επίδοση τους στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία, παρατηρήθηκε μία μεταξύ τους διαφορά, με μεγαλύτερο μέσο όρο αυτόν της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Παρόμοια διαφορά, διαπιστώθηκε και στη σύγκριση των μέσων όρων μεταξύ των δύο φύλων, σχετικά με την επίδοση τους στις δύο υποκλίμακες, αλλά και στη σύγκριση των μέσων όρων όλων των ηλικιακών εξαμήνων, που έχουν εξεταστεί έως τώρα πιλοτικά με το PLS-4. Ίσως αυτή η διαφορά στους μέσους όρους να αποδίδεται στο γεγονός, ότι ο αριθμός των δοκιμασιών για κάθε υποκλίμακα δεν ήταν ο ίδιος. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει λόγος για ίδιες βαθμολογίες στην Ακουστική Κατανόηση και στην Εκφραστική Επικοινωνία.

Όπως αναφέρθηκε στο Κεφάλαιο 3.6. (παράγραφος 2, σελ. 18), σκοπός της χρήσης του Ερωτηματολογίου Γονέων στην παρούσα πτυχιακή, ήταν η ένταξη των απαντήσεων των γονιών στο τεστ του παιδιού τους, ώστε να είναι σωστός ο τρόπος βαθμολόγησης τους και να μην μειώνεται η επίδοση τους, σε σχέση με τα άλλα παιδιά που εξετάστηκαν με την παρουσία των γονιών τους. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο στο σημείο αυτό, να αναφερθεί ότι θα έπρεπε να έχουν συλλεχτεί εννιά ερωτηματολόγια, όμως δύο από τους εννιά γονείς δεν παρέδωσαν τα ερωτηματολόγια στους εξεταστές. Στη περίπτωση αυτών των δύο παιδιών, οι εξεταστές έλαβαν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις γλωσσικές τους ικανότητες, από τους βρεφονηπιοκόμους που είχαν τα παιδιά αυτά στην τάξη τους.

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί, ότι ζητώντας από τους γονείς κάποιων παιδιών, να επιβεβαιώσουν τις ικανότητες που αυτά εμφάνιζαν να έχουν κατά την διάρκεια χορήγησης του τεστ, απάντησαν πως δεν γνώριζαν ή δεν ήταν σίγουροι. Παρατηρούσαν λοιπόν ορισμένες από τις συμπεριφορές των παιδιών τους, την δεδομένη χρονική στιγμή. Το γεγονός αυτό, είναι αξιοσημείωτο και για αυτό το λόγο αναφέρεται.

Όπως προαναφέρθηκε στο κεφάλαιο 3.2. (παράγραφος 3, σελ.15), τα κριτήρια συμμετοχής των παιδιών που θα συμμετείχαν στην έρευνα ήταν: να έχουν ως μητρική γλώσσα την ελληνική και να μην υπάρχει κάποια γνωστική, νευρολογική ή αισθητηριακή διαταραχή ή κάποιο σύνδρομο. Ωστόσο, δεν υπήρχε κάποια ιατρική εξέταση, ούτε χορηγήθηκε στα παιδιά κάποιο επίσημο τεστ, το οποίο να αποκλείει την εμφάνιση των παραπάνω διαταραχών. Η επιλογή βασίστηκε στην εμπειρική γνώμη των βρεφονηπιόκομων και των εξεταστών της παρούσας έρευνας.

Κατά τη σύγκριση των μέσων όρων όλων των ηλικιών που έχουν εξεταστεί πιλοτικά μέχρι στιγμής με το PLS-4, παρατηρήθηκε βαθμιαία αύξηση του μέσου όρου από το πρώτο ηλικιακό εξάμηνο έως το δεύτερο. Όμως στη συνέχεια, παρατηρήθηκε μείωση του μέσου όρου στο τρίτο και τέταρτο ηλικιακό εξάμηνο, σε σχέση με τα δύο πρώτα. Ακολούθησε ραγδαία αύξηση του μέσου όρου μεταξύ τέταρτου και πέμπτου ηλικιακού εξαμήνου. Έπειτα, παρατηρήθηκε και πάλι βαθμιαία αύξηση του μέσου όρου στα επόμενα ηλικιακά εξάμηνα. Τα παραπάνω συμπεράσματα που προκύπτουν, ισχύουν τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και την Εκφραστική Επικοινωνία. Σύμφωνα με το Σχήμα 11 (σελ.31), παρατηρείται μια απόκλιση των μέσων όρων του τρίτου και τέταρτου ηλικιακού εξαμήνου (2;6-2;11 και 3;0-3;5), σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο (2;0-2;5) και το αμέσως επόμενο (3,6-3;11). Αυτή η απόκλιση είναι φθίνουσας πορείας, σε σχέση με το δεύτερο ηλικιακό εξάμηνο αλλά αύξουσας πορείας, σε σχέση με το πέμπτο ηλικιακό εξάμηνο. Επί παραδείγματι, στην Εκφραστική Επικοινωνία ο μέσος όρος του δεύτερου ηλικιακού εξαμήνου είναι 38,14, στη συνέχεια οι μέσοι όροι του τρίτου και τέταρτου ηλικιακού εξαμήνου μειώνονται στο 21,52 και 24,16 αντίστοιχα, ενώ ο μέσος όρος του πέμπτου ηλικιακού εξαμήνου αυξάνεται ραγδαία στο 51,68. Ανάλογα, παρουσιάζεται η ίδια πορεία και για την Ακουστική Κατανόηση. Είναι δηλαδή, σαν η απόδοση των γλωσσικών ικανοτήτων των παιδιών να ξεκινάει ανοδικά, στη συνέχεια να μειώνεται και τέλος να έχει ραγδαία αύξηση. Στη παρούσα μελέτη δεν είναι δυνατόν να διευκρινιστεί, κατά πόσο η φθίνουσα απόκλιση μεταξύ δεύτερου και τρίτου ηλικιακού εξαμήνου, οφείλεται στον αριθμό συμμετεχόντων της έρευνας (ηλικιακό εξάμηνο 2;0-2;6: δεκατέσσερα παιδιά, ηλικιακό εξάμηνο 2;6-2;11: είκοσι πέντε παιδιά) ή στην ποικιλομορφία του δείγματος, (τα παιδιά ηλικίας 2;0 έως 2;6 χρονών προέρχονταν από τέσσερις περιοχές της Ελλάδας, ενώ τα παιδιά ηλικίας 2;6 έως 2;11 προέρχονταν μόνο από μία περιοχή της Ελλάδας) (Ρηγοπούλου & Ρουβάλη, 2011). Και επίσης κατά πόσο, η ραγδαία αύξουσα απόκλιση μεταξύ τέταρτου και πέμπτου ηλικιακού εξαμήνου, οφείλεται στο γεγονός, ότι αυτοί που ερεύνησαν για το πέμπτο ηλικιακό εξάμηνο, έλαβαν επιπλέον υπόψιν τους και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων (Στραβολαίμου & Τσοκανά, 2010).

Επιπλέον, όσον αφορά στη σύγκριση ελληνικών και αγγλικών δεδομένων παρατηρήθηκε, ότι και στα δύο ηλικιακά εξάμηνα (ηλικίας από 1;6 έως 1;11 και 2;0 έως 2;6 χρονών) ο μέσος όρος των ελληνικών δεδομένων ήταν μεγαλύτερος από αυτόν των αγγλικών, τόσο για την Ακουστική Κατανόηση όσο και την Εκφραστική Επικοινωνία. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί και πάλι, ότι στην Ελλάδα ο αριθμός παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν κατά πολύ μικρότερος από αυτόν του αμερικάνικου πληθυσμού (Αναφορά: Πίνακας 15, σελ. 32). Άρα, η σύγκριση μεταξύ αυτών των δειγμάτων δεν είναι αξιόπιστη.

Συγκρίνοντας τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας από 1;6 έως 1;11 χρονών στην Ακουστική Κατανόηση (όπως προκύπτουν από την επίδοση τους στο τεστ), αυτές που συμπεριλαμβάνονται στα φυσιολογικά γλωσσικά στάδια του ηλικιακού εύρους 1;0 έως 1;11 χρονών, (όπως αυτά προκύπτουν από τη βιβλιογραφία στο Κεφάλαιο 1.4.1. σελ. 9, που αναφέρεται στη συγκεκριμένη εργασία) είναι: Τα παιδιά διακόπτουν τη δραστηριότητα όταν λες το όνομα τους (100%), προσμένουν τι θα συμβεί μετά (100%), ανταποκρίνονται στο όχι (100%), ακολουθούν οικείες οδηγίες (100%), αναγνωρίζουν οικεία αντικείμενα όταν αυτά κατονομάζονται (100%), αναγνωρίζουν μέρη του σώματος στον εαυτό τους ή σε άλλους (100%), αναγνωρίζουν φωτογραφίες οικείων αντικειμένων (94%) και ακολουθούν εντολές δύο βημάτων (64%). Όσον αφορά στην Εκφραστική Επικοινωνία τα παιδιά: βαβίζουν με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία (100%), χρησιμοποιούν παράλληλα ηχητικές εκφορές και χειρονομίες προκειμένου να ζητήσουν κάτι (100%), χρησιμοποιούν ουσιαστικά, ρήματα και αντωνυμίες (67%), χρησιμοποιούν συνδυασμούς λέξεων (25%) και απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τι" (14%). Θα πρέπει να αναφερθεί, ότι ενώ στο τεστ εξετάζεται,

εάν τα παιδιά ηλικίας 1;6 έως 1;11 παράγουν πέντε με δέκα λέξεις, σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφέρεται, ότι τα παιδιά ηλικίας 1;0 έως 1;11 παράγουν τρεις με είκοσι ή και περισσότερες λέξεις. Τα παιδιά που εξετάστηκαν στη συγκεκριμένη δοκιμασία μπορεί να πληρούσαν το κριτήριο του τεστ, αλλά αυτό δε σημαίνει ότι δεν παρήγαγαν και παραπάνω από δέκα λέξεις. Επομένως, τα δεδομένα που προκύπτουν στη συγκεκριμένη έρευνα για τα παιδιά που εξετάστηκαν σε αυτή τη δοκιμασία, συμπίπτουν με τη βιβλιογραφία, ακόμα και αν εξετάστηκε μόνο το ηλικιακό εξάμηνο 1;6 με 1;11 χρονών. Οπότε, τα παιδιά που βρίσκονται κάτω από την ηλικία των 1;6 χρονών, μπορεί να παράγουν τρεις λέξεις όπως αναφέρει και η βιβλιογραφία. Στις παρενθέσεις που βρίσκονται δίπλα σε κάθε ικανότητα, αναγράφεται το ποσοστό επιτυχίας των παιδιών στις δοκιμασίες του τεστ.

Οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας 1;6 έως 1;11 χρονών (που προκύπτουν από την επίδοση τους στην υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης, η οποία συμπεριλαμβάνεται στο τεστ), για τις οποίες η υπάρχουσα βιβλιογραφία (Αναφορά: Κεφάλαιο 1.4.1., σελ.9) δεν μας δίνει πληροφορίες σχετικά με την ηλικία που κατακτώνται, είναι οι εξής: Τα παιδιά κουνάνε και χτυπάνε αντικείμενα στο παιχνίδι (100%), αναζητούν ενεργά την πηγή του ήχου όταν η πηγή δεν είναι ορατή (100%), εστιάζουν σε αντικείμενα ή πρόσωπα στα οποία ο φροντιστής στρέφει την προσοχή του (100%), καταλαβαίνουν τι θέλεις όταν απλώνεις τα χέρια σου και λες "έλα σε μένα" (100%) και καταλαβαίνουν μία συγκεκριμένη λέξη ή φράση εκτός από το "όχι" (100%). Επίσης, επιδεικνύουν την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι (100%), κατανοούν ρήματα στο συγκεκριμένο (94%), κατανοούν χωρικές έννοιες (81%), κατανοούν λέξεις απαγόρευσης (81%), αναγνωρίζουν ρήματα σε εικόνες (69%), κατανοούν αρκετές αντωνυμίες (69%) και κατανοούν τη χρήση αντικειμένων (44%). Επιπλέον, κατανοούν σχέσεις μέρους/όλου (44%), κατανοούν ποσοτικές έννοιες (43%), κατανοούν απλές περιγραφικές έννοιες όπως "μεγάλο", "μικρό", "βρεγμένο" (33%), κατανοούν την άρνηση σε προτάσεις (25%) και αναγνωρίζουν κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες (17%). Στην Εκφραστική Επικοινωνία: τα παιδιά διαμαρτύρονται μέσω χειρονομιών ή φωνητικού παιχνιδιού (100%), παράγουν δύο διαφορετικά φωνήεντα και σύμφωνα (100%), συνδυάζουν ήχους για να σχηματίσουν μία συλλαβή (100%), αναζητούν προσοχή από άλλους (100%), παίζουν απλά παιχνίδια (100%) και επικοινωνούν μη λεκτικά χρησιμοποιώντας χειρονομίες ή σπρωξίματα και τραβήγματα (100%). Επιπλέον, παράγουν ηχητικές εκφορές χωρίς να κινούν χέρια και πόδια (100%), έχουν λεξιλόγιο μιας λέξης (100%), προτείνουν αντικείμενα για να τα δείξουν στους άλλους (100%), παράγουν μία ποικιλία συμφώνων (100%), μιμούνται λέξεις (100%), παράγουν διάφορους συνδυασμούς τύπου σύμφωνο φωνήεν (100%) και βαβίζουν με σύντομες συλλαβικές αλληλουχίες παρόμοιες με ενήλικη ομιλία (100%). Ακόμη, ξεκινούν παιχνίδι κοινωνικής συνήθειας (94%), χρησιμοποιούν λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες (88%), κάνουν ερωτήσεις (81%), χρησιμοποιούν λέξεις πιο συχνά από χειρονομίες (63%), ονομάζουν αντικείμενα σε φωτογραφίες (56%), χρησιμοποιούν πληθυντικό αριθμό (36%), χρησιμοποιούν φράσεις τριών με τεσσάρων λέξεων (36%) και χρησιμοποιούν προτάσεις τεσσάρων με πέντε λέξεων (33%). Τέλος, χρησιμοποιούν διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων (25%), χρησιμοποιούν ποσοτικές έννοιες (25%), χρησιμοποιούν γενική κτητική (25%), ονομάζουν διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα (20%), απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που" (14%) και χρησιμοποιούν καταλήξεις στα ρήματα (14%).

Συγκρίνοντας τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας 2;0 έως 2;6 χρονών στην Ακουστική Κατανόηση (όπως προκύπτουν από την επίδοση τους στο τεστ), αυτές που συμπεριλαμβάνονται στα φυσιολογικά γλωσσικά στάδια του ηλικιακού εύρους 2;0 έως 3;0 χρονών, (όπως αυτά προκύπτουν από τη βιβλιογραφία στο Κεφάλαιο 1.4.2., στη σελ. 10 που αναφέρεται στη συγκεκριμένη εργασία) είναι: Τα παιδιά αναγνωρίζουν οικεία αντικείμενα (100%), αναγνωρίζουν φωτογραφίες οικείων αντικειμένων (100%), αναγνωρίζουν μέρη του σώματος (100%), κατανοούν ρήματα (100%), αναγνωρίζουν ρήματα σε εικόνες (100%), ακολουθούν εντολές δύο βημάτων χωρίς προτροπή (100%), κατανοούν λέξεις απαγόρευσης (93%), κατανοούν ποσοτικές έννοιες (93%) και αναγνωρίζουν κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες (23%). Όσον αφορά την Εκφραστική Επικοινωνία, τα παιδιά παράγουν ποικιλία συμφώνων (100%), χρησιμοποιούν λέξεις περισσότερο από χειρονομίες (100%), κάνουν ερωτήσεις (100%), χρησιμοποιούν λέξεις για διάφορες πραγματολογικές λειτουργίες (100%), χρησιμοποιούν διάφορους

συνδυασμούς λέξεων (100%), παράγουν βασικές προτάσεις τριών με πέντε λέξεων (100%) και χρησιμοποιούν πληθυντικό αριθμό (86%). Επίσης, απαντούν σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που" (86%), ονομάζουν διάφορα εικονιζόμενα αντικείμενα (71%), χρησιμοποιούν καταλήξεις σε ρήματα (64%), και απαντούν σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα (9%). Στις παρενθέσεις που βρίσκονται δίπλα σε κάθε ικανότητα, αναγράφεται και πάλι το ποσοστό επιτυχίας των παιδιών στις δοκιμασίες του τεστ.

Οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών ηλικίας 2;0 έως 2;6 χρονών (που προκύπτουν από την επίδοση τους στην υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης, η οποία συμπεριλαμβάνεται στο τεστ), για τις οποίες η υπάρχουσα βιβλιογραφία (Αναφορά: Κεφάλαιο 1.4.2, σελ.10) δεν μας δίνει πληροφορίες σχετικά με την ηλικία που κατακτώνται, είναι οι εξής: Τα παιδιά χρησιμοποιούν περισσότερα από ένα αντικείμενα στο παιχνίδι (100%), επιδεικνύουν την κατάλληλη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι (100%) και αναγνωρίζουν είδη ενδυμασίας στον εαυτό τους και σε άλλους (100%). Επιπλέον, κατανοούν χωρικές έννοιες (100%), αναγνωρίζουν ρήματα σε εικόνες (100%), κατανοούν αρκετές αντωνυμίες όπως "εγώ", "μου", "σου" (100%) και κατανοούν τη χρήση αντικειμένων στο παιχνίδι (93%). Κατανοούν σχέσεις μέρους/όλου (93%), κατανοούν απλές περιγραφικές έννοιες (86%), κατανοούν αντωνυμίες όπως "του", "της", "αυτός", "αυτή", (50%) και κατανοούν την άρνηση σε προτάσεις (43%). Τέλος, κατανοούν ποιοτικές έννοιες όπως "ψηλό", "μακρύ", "κοντό" (40%), κατανοούν αναλογίες σε εικόνες (27%), αναγνωρίζουν χρώματα (21%), κατανοούν την έννοια του "περισσότερο" και του "πιο πολύ" και εξάγουν συμπεράσματα (14%). Όσον αφορά στην Εκφραστική Επικοινωνία, τα παιδιά παράγουν ηχητικές εκφορές χωρίς τη συνοδεία κινήσεων χεριών και ποδιών (100%), συμμετέχουν σε παιχνίδι με ένα άλλο πρόσωπο για ένα με δύο λεπτά (100%), ξεκινούν παιχνίδι κοινωνικής συνήθειας (100%) και χρησιμοποιούν ηχητικές εκφορές και χειρονομίες για να ζητήσουν κάτι (100%). Επιπροσθέτως, χρησιμοποιούν ποσοτικές έννοιες (79%), συμπληρώνουν αναλογίες (67%), χρησιμοποιούν γενική κτητική (57%), περιγράφουν πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο (36%) και απαντούν λογικά σε ερωτήσεις (14%).

5.1. Συμπεράσματα/Συστάσεις

Οι σπουδαστές της παρούσας πτυχιακής εργασίας προσπάθησαν να κάνουν μία πιλοτική στάθμιση του PLS-4, καθώς όπως έχει ήδη αναφερθεί (Αναφορά: Κεφάλαιο 1.2., Παράγραφος 8, σελ. 8), δεν υπάρχουν τέτοιου είδους εργαλεία στην ελληνική γλώσσα. Παρόλα αυτά, κρίνεται αναγκαία περαιτέρω έρευνα, για το εάν το συγκεκριμένο εργαλείο είναι κατάλληλο για τα ελληνικά δεδομένα.

Συγκεκριμένα, θα ήταν καλό να υπάρξει μεγαλύτερος αριθμός δείγματος ανά ηλικιακό εξάμηνο, κατανοητός ισάριθμος σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας, καθώς και να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, εκτός της ηλικίας και του φύλου. Κάποιοι από τους παράγοντες μπορεί να είναι το κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό υπόβαθρο των γονέων, των οποίων τα παιδιά τους θα συμμετάσχουν στην έρευνα. Έρευνες αναφέρουν, ότι το μορφωτικό υπόβαθρο των γονιών επηρεάζει τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών τους (Αλεξόπουλος, 2004).

Επιπλέον, προκειμένου να κριθεί κατάλληλη η συμμετοχή των παιδιών στην έρευνα, θα ήταν σκόπιμο να αξιολογούνται αρχικά με ένα ανιχνευτικό τεστ λόγου, ώστε να αποκλειστεί η περίπτωση συμμετοχής κάποιου παιδιού, το οποίο εμφανίζει διαταραχή.

Όσον αφορά το Ερωτηματολόγιο Γονέων, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στις συμπληρωματικές αξιολογήσεις του τεστ, η ερώτηση 34 της υποκλίμακας Εκφραστικής Επικοινωνίας θα πρέπει να αντικατασταθεί, καθώς δεν ανταποκρίνεται στα ελληνικά δεδομένα. Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και για τη δοκιμασία 45/α, της υποκλίμακας Ακουστικής Κατανόησης, η οποία συμπεριλαμβάνεται στο τεστ.

Τέλος, θα ήταν σημαντικό, για τις ηλικίες που χορηγείται το Ερωτηματολόγιο Γονέων (ηλικίες κάτω των 3;0 χρονών), να γίνει μια συσχέτιση των δεδομένων που προκύπτουν από την αξιολόγηση, με τις απαντήσεις που δίνουν οι γονείς στο ερωτηματολόγιο. Προκειμένου να γίνει αυτό, θα πρέπει τα ερωτηματολόγια να δοθούν σε όλους τους γονείς των παιδιών που θα λάβουν μέρος στην έρευνα.

Εφόσον πραγματοποιηθούν όλα τα παραπάνω, τότε θα μπορέσει να γίνει η στάθμιση του PLS-4 στον ελληνικό πληθυσμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλεξόπουλος, Δ.Σ. (2004). *Ψυχομετρία, Ιστορία, Θεωρίες και Γενετικές Αρχές, Τόμος Β*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
2. Berman, R. (1986). A cross linguistic perspective: morphology and syntax, In P. Fletcher & M. Garman (Eds.), *Language Acquisition: Studies in First Language Development* (pp. 429-447). Cambridge: University Press.
3. Βογινδρούκας, Ι. & Sherratt, D. (2008). *Οδηγός Εκπαίδευσης Παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές*. Αθήνα: Ταξιδευτής.
4. Christensen, L.B. (2007). *Η Πειραματική Μέθοδος στην Επιστημονική Έρευνα*. Αθήνα: Παπαζήσης.
5. Καμπανάρου, Μ. (2007). *Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας*. Αθήνα: Έλλην.
6. Κατή, Δ. (2002). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
7. Μαρίνης, Θ. (2008). Ανάπτυξη της σύνταξης και της μορφολογίας σε παιδιά με φυσιολογική ανάπτυξη και σε παιδιά με διαταραχές λογού, Στο Δ. Νικολόπουλος (Επιμ.), *Γλωσσική Ανάπτυξη και Διαταραχές* (σελ. 277-313). Αθήνα: Τόπος.
8. McAfee, J.G. & Shipley, K.G. (2009). *Assessment in Speech Language Pathology: A Resource Manual, Fourth Edition*. USA: Delmar, Cengage Learning.
9. Mecham, M.J. (1971). *Verbal Language Development Scale: Revised Manual*. USA: American Guidance Service.
10. Νικολόπουλος, Δ. (2008). Γλωσσική ανάπτυξη: εισαγωγικά σχόλια, διευκρινήσεις, Στο Δ. Νικολόπουλος (Επιμ.), *Γλωσσική Ανάπτυξη και Διαταραχές* (σελ. 11-19). Αθήνα: Τόπος.
11. Παγάνη, Γ., Καρανάνου, Β., & Παρασπύρου, Α. (2010). *Πιλοτική Αξιολόγηση των Ικανοτήτων Κατανόησης και Παράγωγης Λόγου σε Ελληνόπουλα Ηλικίας 4;6-5;11 Ετών Χρησιμοποιώντας το Preschool Language Scale (PLS-4)*, (Πτυχιακή Εργασία). Πάτρα: Τμήμα Λογοθεραπείας.
12. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1985). *Εξελικτική Ψυχολογία: Η Ψυχική Ζωή από την Σύλληψη ως την Ενηλικίωση*. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
13. Ρηγοπούλου, Α. & Ρούβαλη, Α. (2011). *Πιλοτική Αξιολόγηση των Ηλικιών 2;06-3;05 Ετών για το Preschool Language Scale (PLS-4)*, (Πτυχιακή εργασία). Πάτρα: Τμήμα Λογοθεραπείας.
14. Στραβολαίμου, Κ. & Τσοκανά, Λ. (2010). *Πιλοτική Αξιολόγηση των Ικανοτήτων Κατανόησης και Παράγωγης Λόγου σε Ελληνόπουλα Ηλικίας 3;6-4;5 Ετών Χρησιμοποιώντας το PLS-4*, (Πτυχιακή εργασία). Πάτρα: Τμήμα Λογοθεραπείας.
15. Tse, S.K., Chan, C., Kwong, S.M., & Li, H. (2002). Sex differences in syntactic development: evidence from cantonese-speaking preschoolers in Hong Kong. *International Journal of Behavioral Development*, 26, 509-517.
16. Φιλιππάκη-Warburton, E. (1992). *Εισαγωγή στην Θεωρητική Γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.
17. Φραγγεδάκη, Μ.Ε. (2009). Η μη λεκτική επικοινωνία στην διαχείριση κρίσεων στην ομάδα. *Section A: Theoretical Papers, Original Research and Scientific Articles*. Ανάκτηση 10-4-2012. από http://artemis.eap.gr/icodl2009/ICODL_5/My%20Webs/.../A3.../130.pdf.
18. Zimmerman, I. L., Steiner, V.G., & Pond, R.E. (2008). *Preschool Language Scale fourth Edition*. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα 1: Ενημερωτικό Σημείωμα προς το Δήμο Περιστερίου

Ενημερωτικό Σημείωμα

Προς το Δήμο Περιστερίου
Πάτρα, 23 Φεβρουαρίου 2012

Θέμα: Διεξαγωγή έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας.

Κύριε/ Κυρία,

Στο πλαίσιο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας διεξάγεται η παρούσα έρευνα με σκοπό να αξιολογηθούν και να καταγραφούν οι γλωσσικές ικανότητες παιδιών προσχολικής ηλικίας 1 έτους και 6 μηνών έως 2 ετών και έξι μηνών με μητρική ή πρώτη γλώσσα την Ελληνική. Την έρευνα διεξάγουν οι Πραντάλου Μαριλένα και Κορφιά Καλλιόπη, σπουδάστριες Λογοθεραπείας του Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

Η έρευνα γίνεται μέσω της χορήγησης της δοκιμασίας αξιολόγησης "Pre-School Language Scale 4" (κλίμακα προσχολικής γλωσσικής ανάπτυξης-4). Τα παιδιά θα κληθούν να παίξουν με κάποια παιχνίδια (κατάλληλα και ασφαλή για παιδιά αυτής της ηλικίας), να ονομάσουν αντικείμενα, να δείξουν εικόνες (έγχρωμες και ευκρινείς) και να απαντήσουν σε κάποιες απλές ερωτήσεις. Κατά τη διάρκεια αξιολόγησης η φοιτήτρια λογοθεραπείας κρατά σημειώσεις με τις απαντήσεις των παιδιών.

Προκειμένου να αξιολογηθεί ένα παιδί θα έχει εξασφαλιστεί η δήλωση γονικής συγκατάθεσης.

Σε περίπτωση που το παιδί δείξει απροθυμία η διαδικασία αξιολόγησης σταματά.

Η αξιολόγηση θα γίνει στο χώρο του βρεφονηπιακού/παιδικού σταθμού σε χώρο και χρόνο που ορίζεται από τους/ τις υπευθύνους, ώστε να μη διαταραχθεί το πρόγραμμα ημερήσιων δραστηριοτήτων.

Παρακαλώ να επιτρέψετε την είσοδο των σπουδαστριών στους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς της περιοχής σας. Σε περίπτωση που χρειάζεστε οποιαδήποτε επιπλέον πληροφορία μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου στο

Ευχαριστώ για την συνεργασία.

Ελευθερία Αλ. Γερονίκου, MSc Λογοθεραπεύτρια,
Εργαστηριακός Συνεργάτης τμήματος Λογοθεραπείας Σχολής Επαγγελματών Υγείας και
Πρόνοιας Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας
Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Παράρτημα 2: Ενημερωτικό Σημείωμα προς τους Γονείς.

Ενημερωτικό Σημείωμα

Από:

Πραντάλου Μαριλένα Κορφιά

Καλλιόπη

Σπουδάστριες Λογοθεραπείας, Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Γερονίκου Ελευθερία, MSc Λογοθεραπεύτρια, Εργαστηριακός Συνεργάτης τμήματος Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας

Θέμα: Διεξαγωγή έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας.

Κύριε/Κυρία,

Στο πλαίσιο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας διεξάγεται η παρούσα έρευνα με σκοπό να αξιολογηθούν και να καταγραφούν οι γλωσσικές ικανότητες παιδιών προσχολικής ηλικίας 1 έτους και 6 μηνών έως 2 ετών και 6 μηνών με μητρική ή πρώτη γλώσσα την Ελληνική. Στα παιδιά θα χορηγηθεί το τεστ "Pre-School Language Scale 4" (κλίμακα προσχολικής γλωσσικής ανάπτυξης-4). Τα παιδιά θα κληθούν να παίξουν με κάποια παιχνίδια (κατάλληλα και ασφαλή για παιδιά αυτής της ηλικίας), να ονομάσουν αντικείμενα, να δείξουν εικόνες (έγχρωμες και ευκρινείς) και να απαντήσουν σε κάποιες απλές ερωτήσεις. Κατά τη διάρκεια αξιολόγησης η φοιτήτρια λογοθεραπείας κρατά σημειώσεις με τις απαντήσεις των παιδιών. Σε περίπτωση που το παιδί δείξει απροθυμία η διαδικασία αξιολόγησης σταματά. Η αξιολόγηση θα γίνει στο χώρο του βρεφονηπιακού/παιδικού σταθμού σε χώρο και χρόνο που ορίζεται από τους/τις υπευθύνους, ώστε να μη διαταραχθεί το πρόγραμμα ημερήσιων δραστηριοτήτων του παιδιού. Παρακαλούμε να επιτρέψετε τη συμμετοχή του παιδιού σας. Επισυνάπτουμε δήλωση γονικής συγκατάθεσης, την οποία εάν συμφωνείτε, καλείστε να υπογράψετε και να δώσετε στο βρεφονηπιακό/παιδικό σταθμό. Με δεδομένη τη μικρή ηλικία των παιδιών και για να έχουμε καλύτερη εικόνα της λεκτικής τους επικοινωνίας στο σπίτι, παρακαλούμε, αν έχετε το χρόνο, να συμπληρώσετε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο (χρόνος συμπλήρωσης περίπου 10 λεπτά).

Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Πραντάλου Μαριλένα Κορφιά

Καλλιόπη

Παράρτημα 3: Δήλωση Γονικής Συγκατάθεσης.

ΔΗΛΩΣΗ ΓΟΝΙΚΗΣ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Πεδίο Έρευνας:

Κατάκτηση της κατανόησης και παραγωγής λόγου στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας

Ερευνήτριες: Πραντάλου Μαριλένα, Κορφιά Καλλιόπη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Γερονίκου Ελευθερία, MSc Λογοθεραπεύτρια, Εργαστηριακός Συνεργάτης τμήματος Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας Πατρών

Δηλώνω ότι δέχομαι το παιδί μου να λάβει μέρος στην έρευνα που διεξάγεται, με σκοπό την καταγραφή και αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας. Γνωρίζω και συμφωνώ, το παιδί μου να κληθεί να συμμετάσχει σε παιχνίδι, να δείξει και να ονομάσει εικόνες ή να απαντήσει σε απλές ερωτήσεις. Το υλικό θα χρησιμοποιηθεί μόνο για τους σκοπούς της προαναφερθείσας έρευνας και αυτή η διαδικασία δεν θα προκαλέσει καμία ενόχληση στο παιδί μου. Τα προσωπικά στοιχεία του παιδιού δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα διασφαλιστεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων.

Όνοματεπώνυμο παιδιού:

Ημερ. Γέννησης:

Το παιδί φοιτά:

Το παιδί μιλά την ελληνική γλώσσα

Ημερομηνία

Ο/Η δηλών/ούσα

Παράρτημα 4: Αριθμός Δοκιμασίας που Ξεκίνησε και Αριθμός Δοκιμασίας που Σταμάτησε το Κάθε Παιδί, για την Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ 1;6-2;6					
ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ					
ΔΟΚ/ΣΙΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ	ΔΟΚ/ΣΙΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ
9	1;6;2	αγόρι	17	2;1	Κορίτσι
	1;6;6	αγόρι		2;1;16	Κορίτσι
	1;6;14	κορίτσι		2;2;9	Κορίτσι
	1;6;18	αγόρι		2;3;5	Κορίτσι
	1;7;3	αγόρι		2;3;10	Κορίτσι
	1;7;28	κορίτσι		2;3;18	Κορίτσι
	1;8;13	κορίτσι		2;3;21	Κορίτσι
13	1;9;25	κορίτσι	21	2;3;23	Αγόρι
	1;10;3	αγόρι		2;4;8	Αγόρι
	1;10;9	αγόρι		2;4;13	Αγόρι
	1;10;9	κορίτσι		2;4;22	Αγόρι
	1;10;18	αγόρι		2;4;24	Αγόρι
	1;10;22	κορίτσι		2;6	Κορίτσι
	1;11;2	αγόρι		2;6;1	Κορίτσι
	1;11;8	κορίτσι			
	1;11;11	αγόρι			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ					
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ
	1	30		1	37
	1	31		2	38
	2	33		1	39
	2	35		5	40
	1	36		2	44
	2	37		1	45
	4	38		2	47
	2	40			
	1	43			

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ 1;6-2;6					
ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ					
ΔΟΚ/ΣΙΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ	ΔΟΚ/ΣΙΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ
7	1;6;2	αγόρι	14	2;1	κορίτσι
	1;6;6	αγόρι		2;1;16	κορίτσι
	1;6;14	κορίτσι		2;2;9	κορίτσι
	1;6;18	αγόρι		2;3;5	κορίτσι
	1;7;3	αγόρι		2;3;10	κορίτσι
	1;7;28	κορίτσι		2;3;18	κορίτσι
	1;8;13	κορίτσι		2;3;21	κορίτσι
11	1;9;25	κορίτσι	21	2;3;23	αγόρι
	1;10;3	αγόρι		2;4;8	αγόρι
	1;10;9	αγόρι		2;4;13	αγόρι
	1;10;9	κορίτσι		2;4;22	αγόρι
	1;10;18	αγόρι		2;4;24	αγόρι
	1;10;22	κορίτσι		2;6	κορίτσι
	1;11;2	αγόρι		2;6;1	κορίτσι
	1;11;8	κορίτσι			
	1;11;11	αγόρι			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ					
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ
	2	30		2	41
	8	34		1	42
	1	36		2	44
	1	37		6	45
	2	40		1	46
	1	41		2	51
	4	45			
	1	40			